

# Protokół

## 14. posiedzenia, III. sesyi, VIII. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. marca 1907.

Początek o godzinie 10 minut 40 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. E. Stanisław hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Kazimierz Lubomirski, Stanisław Mycielski, Ks. Wiktor Mazikiewicz.

Obecných posłów 116.

Ze strony Rządu: c. k. Wiceprezydent Namiestnictwa Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 12 posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 13-go posiedzenia złożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Izba uchwała bez rozprawy udzielenie urlopu do końca sesyi sejmowej pp. Bilińskiemu i Starzyńskiemu, głosując oddzielnie nad udzieleniem jednego i drugiego urlopu.

Przemawia sekretarz p. Mieczysław Urbański i wnosi, aby wobec załatwienia już budżetu w komisji wszystkie petycje doty-

czące budżetu na r. 1907 przekazywane były od dnia dzisiejszego Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek formalny p. Mieczysława Urbańskiego.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 8. marca 1907 roku, które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Wydziałowi krajowemu L. s.: 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1889.

Komisji szkolnej L. s.: 1890.

Komisji petycyjnej L. s.: 1896.

Komisji administracyjnej L. s.: 1871, 1879, 1895.

Komisji gospodarstwa krajowego L. s.: 1881, 1884.

Komisji kolejowej L. s.: 1883.

Komisji przemysłowej L. s.: 1882, 1885.

Po odczytaniu petycji L. s. 1871 gminy Szydłowiec przeciw ustawie łowieckiej, przemawia p. Krempa, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spisdalszych petycji, które przydzielono odpowiednym komisjom jak wyżej.

Izba przystępuje więc do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego o zmianę postanowienia §. 16. ustawy o Reprezentacji powiatowej z 12. sierpnia 1866 Dz. ust. kraj. Nr. 21.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego o wezwanie Rządu do zaprowadzenia w urzędach pocztowych Galicyi wschodniej święcenia dwóch pierwszych dni świąt Bożego Narodzenia i Zmartwychwstania Pańskiego wedle obrządku grecko-katolickiego.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego w sprawie potrzeby wybudowania poczekalni obok przystanku kolei państwowych Zawadów.

Przemawia p. Oleśnicki uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Oleśnickiego o przemianę dwuklasowej szkoły lu-

dowej w Synowódzku wyżnem na cztero-klasową.

Przemawia p. Oleśnicki, uzasadniając swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Głabińskiego o zmianę postanowień §§. 3, 4, 6, 11 i 12 statutu krajowego, tudzież ordynacji wyborczej sejmowej.

Marszałek oznajmia, iż jeżeli nikt się temu nie sprzeciwi, traktować będzie ten punkt porządku dziennego łącznie z dwoma następnymi, t. j. z wnioskiem p. Głabińskiego o zmianę postanowień §§. 16. i 18. statutu krajowego, tudzież z wnioskiem tego posła o zmianę postanowień §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego.

Nikt się temu nie sprzeciwia, następuje zatem:

Pierwsze czytanie wniosku p. Głabińskiego o zmianę postanowień §§. 3, 4, 6, 11 i 12 statutu krajowego, tudzież ordynacji wyborczej sejmowej.

Pierwsze czytanie wniosku p. Głabińskiego o zmianę postanowień §§. 16 i 18 statutu krajowego.

Pierwsze czytanie wniosku p. Głabińskiego o zmianę postanowień §§. 8, 17, 19, 22 i 37 statutu krajowego.

Przemawia p. Głabiński uzasadniając powyższe wnioski, a pod względem formalnym wnosi na ich odesłanie do komisji dla reformy wyborczej.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek, głosując oddzielnie nad odesłaniem każdego z tych wniosków do komisji dla reformy wyborczej.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zatwierdzeniu uchwały Rady nadzorczej Banku krajowego, upoważniającej Dyrektora do udzielenia gminie król. stoł. miasta Lwowa pożyczki kolejowej w sumie 10,000.000 koron.

Sprawozdawca p. Pilat uwolniony od czytania sprawozdania, wnosi na przekazanie tego przedłożenia komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji kolejowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w sprawach kolejowych.

Marszałek oznajmia, iż przed zamknięciem rozprawy ogólnej na poprzednim posiedzeniu zapisali się do głosu p. ks. Wilczkiewicz i Czecz, — udziela zatem najpierw głosu p. ks. Wilczkiewiczowi.

Przemawia p. ks. Wilczkiewicz.

P. Czecz zastrzegając sobie głos przy rozprawie szczegółowej, zrzeka się głosu.

Przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Lubomirskiemu dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Kazimierz Lubomirski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności Departamentu IV. Wydziału krajowego za czas od 1. lipca 1905 do 30. listopada 1906.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek 1. komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Sejm uchyla swe uchwały z dnia 4. lipca 1901 roku i z dnia 29. października 1903 w sprawie zapewnienia budowy

wązkotorowej kolei lokalnej z Podgórza na Myślenice do Lubnia.

Marszałek otwiera rozprawę.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Kazimierz Lubomirski i cofa swój wniosek zgłoszony w rozprawie ogólnej przejścia do porządku dziennego nad wnioskiem 2 komisji.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, poczem Izba uchwała wniosek 2 komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Sejm uznaje ze względu na ogólne interesa kraju za potrzebne i użyteczne połączenie kolejowe o torze normalnym między Krakowem a stacją kolei państwowych Mszaną dolną na Myślenice z wyjściem bądźto ze stacji kolei państwowej Swoiszowice, bądź też ze stacji kolei państwowej Wieliczka.

Marszałek oznajmia, iż do tego wniosku zgłosił poprawkę p. Kazimierz Lubomirski, któremu udziela głosu.

Przemawia p. Kazimierz Lubomirski i odczytuje zgłoszoną do tego wniosku w rozprawie ogólnej poprawkę, a mianowicie, aby na końcu po słowach „kolei państwowej Wieliczka“ umieszczono słowa „bądź też z innego punktu, który przy trasowaniu okaże się najwłaściwszym ze względu na tranzytowy ruch towarowy i osobowy“.

Izba popiera powyższą poprawkę.

Przemawia p. Czecz.

Po zamknięciu rozprawy p. sprawozdawca zrzeka się głosu.

Marszałek oznajmia, iż najpierw podda pod głosowanie wniosek komisji, a następnie poprawkę p. Kazimierza Lubomirskiego, którą odczytuje.

Izba uchwała 3 wnioski komisji, a następnie w oddzielnem głosowaniu odrzuca poprawkę p. Kazimierza Lubomirskiego.

Sprawozdawca czyta:

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by przeprowadził rokowania z c. k. Rządem celem zapewnienia budowy tej kolei jako lokalnej, gwarantowanej przez państwo przy odpowiednim udziale kraju i interesentów miejscowych i by zdał sprawę Sejmowi z tych rokowań na najbliższej sesyi.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Lubomirskiemu, który cofa drugą część swojej poprawki, zgłoszonej do tego wniosku w rozprawie ogólnej.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Lubomirskiemu dla faktycznego sprostowania.

Przemawia p. Lubomirski i oświadcza, iż cofnął tylko drugą część swojej poprawki, a podtrzymuje pierwszą część poprawki, t. j. by we wniosku komisyi opuścić słowa „jako lokalnej“.

Izba poprawkę tę p. Kazimierza Lubomirskiego popiera.

Przemawia p. sprawozdawca.

Marszałek oznajmia, iż podda najpierw pod głosowanie wniosek 4. komisyi z opuszczeniem słów „jako lokalnej“, t. j. tych słów, których opuszczenia domaga się p. Kazimierz Lubomirski, a następnie podda pod głosowanie słowa „jako lokalnej“.

Izba uchwala wniosek 4 komisyi, głosując najpierw nad wnioskiem bez słów „jako lokalnej“, w oddzielnem zaś głosowaniu uchwala zatrzymanie słów „jako lokalnej“.

Sprawozdawca czyta:

5. Sejm upoważnia Wydział krajowy, by wypracował projekt generalny za zwrotem kosztów z funduszu budowy tej kolei lokalnej i by zaliczył koszt na ten projekt generalny z krajowego funduszu kolejowego.

Marszałek udziela głosu p. Kazimierzowi Lubomirskiemu, który cofa swoją poprawkę zgłoszoną do tego wniosku w rozprawie ogólnej.

Po zamknięciu rozprawy Izba uchwala wniosek 5. komisyi.

Sprawozdawca czyta:

6. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby wobec notorycznie niedostatecznego wyposażenia kolei lokalnej Tarnopol-Zbarsz poczynił inwestycje konieczne do prowadzenia ruchu prawidłowego na tej linii.

Izba bez rozprawy uchwala wniosek 6. komisyi.

Marszałek odczytuje dodatkowe 3 rezolucje p. Kazimierza Lubomirskiego, a mianowicie:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby wypracował program akcji kraju na polu kolejnictwa na przeciąg lat 12-tu i takowy przedłożył Wysokiemu Sejmowi do zatwierdzenia.

II. Aby Wydział krajowy przedstawił na najbliższej sesyi wnioski mające na celu umożliwienie Wydziałowi krajowemu wypracowanie większej ilości projektów wstępnych, tak, aby takowe zawsze w biurze kolejowym z góry na program lat kilka się znajdowały.

III. W. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby traktując z Rządem o upaństwowienie kolei Trzebinia-Skawce i Piła-Jaworzno włączył do tej akcji także kolej Chabówka-Zakopane.

Izba popiera wszystkie trzy powyższe rezolucje, oddzielnie głosując nad poparciem każdej z nich.

Marszałek otwiera rozprawę nad I. rezolucją.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Dąbski.

Przemawia p. Kazimierz Lubomirski.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba odrzuca rezolucję I. p. Kazimierza Lubomirskiego, którą Marszałek odczytuje.

Marszałek otwiera rozprawę nad II. rezolucją p. Kazimierza Lubomirskiego

Gdy nikt głosu nie żąda po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, poczem Izba odrzuca II. rezolucję p. Kazimierza Lubomirskiego, którą Marszałek odczytuje.

Marszałek odczytuje III. rezolucję p. Kazimierza Lubomirskiego i otwiera nad nią rozprawę.

Gdy nikt głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, poczem Izba odrzuca III. rezolucję p. Kazimierza Lubomirskiego.

Marszałek oznajmia iż w rozprawie ogólnej zgłoszone były jeszcze trzy rezolucje p. Bojki, z których pierwszą odczytuje:

7. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby corychlej odłączył ruch towarowy i osobowy na kolei Tarnów-Szczecin.

Izba popiera tą rezolucję, a Marszałek otwiera nad nią rozprawę.

Gdy nikt głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca, który przyjmuje powyższą rezolucję p. Bojki z zastrzeżeniem, że zgodzi się na dodanie słów „o ile możliwości“ przed słowem „najrychlej“.

P. Bojko zgadza się na powyższy dodatek p. sprawozdawcy.

Izba uchwala powyższą rezolucję p. Bojki z dodatkiem p. sprawozdawcy.

Marszałek czyta drugą rezolucję p. Bojki:

8. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby co prędzej sprawił na tej kolei nowe wygodniejsze wagony.

Marszałek otwiera rozprawę nad tą rezolucją, którą poprzednio Izba popiera.

Gdy nikt głosu nie żąda, po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca — poczem Izba rezolucję powyższą p. Bojki uchwala.

Marszałek czyta trzecią rezolucję p. Bojki.

9. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby czemprędzej usunął niedogodności wpływające z zalewu pól, blisko toru tej kolei położonych.

Izba rezolucję tę popiera, a następnie bez rozprawy po zrzeczeniu się głosu przez p. sprawozdawcę uchwala.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie zapewnienia budowy kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy na przeciąg 75 lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancji czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyższej cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżżej w sumie 750.000 K, słowami siedmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancja ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie osiągną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełnioną będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

a) kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,400.000 K.

b) Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 750.000 K (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcje zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy z 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesyonaryuszem kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych — a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. kosztu ruchu i administracyi Towarzystwa,

2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.),

3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów,

4. umorzenie akcji zakładowych,

5. dywidenda od nieumorzonych akcji zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcji zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcji ułożony za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokovania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcje zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do odbjęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcji zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszy uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat

z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującymi ciałami autonomicznymi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatację normalno-torowej kolei lokalnej z Muszyny do Krynicy, o ileby to Wydział krajowy uznał za stosowne.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I.—V. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zapewnienia budowy kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca.

Sprawozdawca p. Traczewski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Celem zapewnienia finansowego budowy kolei z Drohobycza do Truskawca raczy Wysoki Sejm uchwalić:

I. Sejm uchyla uchwały swe z dnia 4. lipca 1901, o ile odnoszą się do zapewnienia krajowej gwarancji dochodów dla kolei lokalnej z Borysławia do Stebnika.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalno-torowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca na przeciąg lat 75, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancji czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesjonariusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 850.000 słowami: ośmset pięćdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

III. Gwarancja ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie do-

sięgną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełniona będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowią bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

IV. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone, czyni się zależnym od następujących warunków:

a) Kapitał zakładowy normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym i nie będzie przekraczać imiennej sumy 1,700.000 K.

b) Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 850.000 K (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i interesentów miejscowych.

W zamian za te udziały będą wydane w swoim czasie akcje zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

c) Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyć, by kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca przyznane zostały przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. Nr. 2 z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

d) Wydział krajowy zawrze z koncesjonariuszem kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zaciągnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei, względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenie taryf przewozowych, a to na cały czas koncesyi.

e) Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

1. koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;

2. raty roczne pożyczki pierwszeństwa (jak punkt I.);

3. zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;

4. umorzenie akcyi zakładowych;

5. dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyj zakładowych, jak również plan umożenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i za zatwierdzeniem c. k. Rządu.

f) Wydział krajowy przeprowadzi rokovania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie Zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

g) Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnych z Drohobycza do Truskawca ułożony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w Zarządzie Towarzystwa na cały czas trwania koncesyi.

V. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcyje zakładowe przyszłego Towarzystwa kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, przyjąć gwarancyę interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału zakładowego, Sejm upoważnia Wydział krajowy

do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszy uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującymi ciałami autonomicznymi.

VI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej z Drohobycza do Truskawca, o ileby to Wydział krajowy uznał za stosowne.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższych wniosków komisyi *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie tych wniosków *en bloc* poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisyi I—VI. *en bloc*.

Następuje:

Sprawozdanie komisyi kolejowej o wniosku p. Mieczysława Urbańskiego w sprawie projektowanej kolei ze Strzyżowa przez Brzozów do Sanoka.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Struszkiewicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi:

I. Sejm uznaje ze względów na ogólne interesa kraju za potrzebne i użyteczne uzupełnienie sieci kolejowej w powiecie Brzozowskim w ten sposób, by miasto powiatowe Brzozów było w możliwie najkrótszym czasie połączone z istniejącą siecią kolejową.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu opinii c. k. Rządu zbadał, które połączenie kolejowe interesom tych okolic najlepiej odpowie, biorąc pod uwagę następujące połączenia kolejowe:

a) z Przemyśla na Dynów-Krzemienną, Brzozów do Rymanowa,

b) z Przeworska na Dynów-Brzozów do Rymanowa,

c) z Sanoka na Brzozów do Strzyżowa i

d) z Rymanowa do Brzozowa

i zdał sprawę Sejmowi z tych studyów i rokowań.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Stapiński.

Przemawia p. Trzecieski.

Po zamknięciu rozprawy i przemówieniu sprawozdawcy, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I. i II. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej o budowie kolei w powiecie kolkuszkowskim odnośnie do petycji L. 536, 708 i 876 powiatów Rzeszów, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, Nisko.

W zastępstwie nieobecnego sprawozdawcy p. Struszkiewicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

I. Sejm uznaje ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną budowę kolei lokalnej z Niska przez Bojanów, Majdan, Kolbuszowę do Rzeszowa wraz z ewentualną odnogą z Majdanu do Tarnobrzegu.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, by w chwili, gdy stan sił technicznych krajowego biura kolejowego na to zezwoli, opracował projekt wstępny powyższych linii kolejowych, przyczem zaleca się, by przy projektowaniu tej normalnotorowej kolei lokalnej zastosowano typ możliwie najtańszy kolei gospodarczej, zużytkowując ile mo-

żności jako podtorze korpusy dróg istniejących.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w stosownej chwili wdrożył rokovania u Rządu co do wydatnej subwencji państwowej na budowę powyższych kolei lokalnych oraz przeprowadził pertraktacje z interesantami prywatnymi oraz miastami i powiatami co do ich udziału w kosztach budowy i przedstawił w swoim czasie wyniki powyższych pertraktacji i wnioski co do finansowego pokrycia kosztów budowy tej kolei.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I—III komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gminnej w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie imieniem powiatu gwarancji czystego dochodu od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie oraz następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy :

## U s t a w a

z dnia . . . . . w przedmiocie zezwolenia Reprezentacji powiatowej w Kamionce strumiłowej na przyjęcie gwarancji dochodu czystego od części kapitału zakładowego kolei lokalnej Lwów-Stojanów.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje :

## Art. I.

Reprezentacji powiatu w Kamionce strumiłowej zezwala się na przyjęcie imie-

niem powiatu Kamioneckiego wobec funduszu krajowego obowiązku uiszczania przez lat 75, licząc od chwili udzielenia koncesyi na lokalną kolej żelazną Lwów-Stojanów, rat w wysokości 4-55% rocznie potrzebnych na oprocentowanie tudzież planem wskazane umorzenie sumy 700.000 K., stanowiącej część kapitału zakładowego rzeczowej kolei.

#### Art. II.

Warunki zobowiązania wymienionego w Art. I. określi osobna umowa między Reprezentacją powiatową a Wydziałem krajowym imieniem funduszu krajowego.

#### Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy *en bloc*.

Izba uchwala przyjęcie powyższej ustawy *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwala cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następny punkt Marszałek chwilowo usuwa z porządku dziennego, następuje zatem:

Sprawozdanie komisji kolejowej o pracy Towarzystwa kolei lokalnej Lwów-Jaworów co do finansowego poparcia przez kraj projektowanego przedłużenia z Jaworowa do Bobrowki.

Sprawozdawca p. Głębiński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

I. Sejm uznaje kolej lokalną Jaworów-Bobrowka ze względu na ogólne interesa kraju za użyteczną i potrzebną.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia akcji zakładowych istniejącego Towarzystwa akcyjnego kolei Lwów-Kleparów-Jaworów (w razie budowy przedłużenia Jaworów-Bobrowka) w sumie nie wyższej niż 350.000 koron.

Reszta kapitału zakładowego tej kolei dostarczoną być ma częściowo przez interesentów miejscowych a częściowo przez uzyskanie zasobów pieniężnych na podstawie przyznać się mającej przez c. k. Rząd zwłoki dla należytości za prowadzenie ruchu na rzecz oprocentowania i umorzenia kapitałów pierwszeństwa po myśli postanowień art. IX. ustawy z dnia 31. grudnia 1894 Dz. u. p. L. 2 z r. 1895.

III. Upoważnia się Wydział krajowy do zawarcia z Towarzystwem kolei Lwów-Kleparów-Jaworów kontraktu spółkowego, w którym oprócz postanowień powyższych zastrzeżone być mają następujące postanowienia:

a) budowa kolei przysądzoną będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym na zasadzie ograniczonego lub publicznego rozpisania ofert;

b) zmiana statutu Towarzystwa akcyjnego ułożoną będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym, ażeby zapewnić dla kraju należyty wpływ w Radzie zawiadowczej Towarzystwa;

c) rozdział dochodów Towarzystwa ustanowiony będzie w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

IV. Objęcie przez kraj czyni się zależnem od warunku, że c. k. Rząd na rzecz tej kolei przyzna w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894 (Dz. u. p. L. 2 z roku 1895) takie ulgi, ułatwienia i korzyści, jakie Wydział krajowy uzna za potrzebne.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwala oddzielnie oraz bez rozprawy powyższe wnioski I.-IV. komisji, które p. sprawozdawca odczytuje.

Obejmuje przewodnictwo Zastępcy Marszałka krajowego JE. ks. Metropolita Andrzej hr. Szeptycki.

Następuje usunięte poprzednio z porządku dziennego.

Sprawozdanie komisji kolejowej w sprawie zapewnienia budowy kolei ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa.

Sprawozdawca p. Głabiński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy celem zabezpieczenia finansowego budowy kolei lokalnej Lwów-Kamionka strumiłowa-Stojanów uchwalić:

I Sejm upoważnia Wydział krajowy do udzielenia imieniem kraju dla normalno-torowej kolei lokalnej ze Lwowa na Kamionkę strumiłową do Stojanowa na przeciąg 75 lat, licząc od dnia udzielenia koncesyi, gwarancyi czystego dochodu potrzebnego do oprocentowania najwyżej po cztery od sta rocznie (4%), opłacania bankowego dodatku administracyjnego i umorzenia prawidłowego pożyczki pierwszeństwa, którą zaciągnie koncesyonaryusz tej kolei najwyżej w sumie imiennej 6,480.000 koron, słowami sześć milionów czterysta ośmdziesiąt tysięcy koron, celem pokrycia części kosztów budowy tej kolei.

II. Gwarancya ta obowiązuje kraj w ten sposób, że jeżeli dochody kolei nie osiągną gwarantowanej wysokości, brakująca reszta uzupełnioną będzie z krajowego funduszu kolejowego.

Wpłacone przez fundusz kolejowy zaliczki gwarancyjne stanowić będą bezprocentowy dług przedsiębiorstwa kolejowego.

III. Upoważnienie pod I. Wydziałowi krajowemu udzielone czyni się zależnem od następujących warunków:

1. Kapitał zakładowy normalno-torowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa u-

stanowiony będzie przez Wydział krajowy i nie będzie przekraczać imiennej sumy 11,300.000 koron.

2. Reszta kapitału zakładowego ponad pożyczkę pierwszeństwa w kwocie nie wyższej niż 6,480.000 K. (jak uchwała I.) będzie wpłacona przez c. k. Skarb państwowy i przez interesentów miejscowych w zamian za akcyje zakładowe, którym nie przysługują procenta interkalarne przez czas budowy.

3. Warunki udzielenia koncesyi ułożone będą w porozumieniu i za współudziałem Wydziału krajowego, który ma baczyc, by kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa przyznano przez c. k. Rząd w myśl ustawy państwowej z 31. grudnia 1894 r. Dz. u. p. Nr. 2. z r. 1895 takie ulgi, ułatwienia i uwolnienia, które według uznania Wydziału krajowego są potrzebne i wskazane.

4. Wydział krajowy zawrze z przysłem Towarzystwem akcyjnem kolei lokalnej z Lwowa do Stojanowa umowę gwarancyjną, w której zastrzeżony będzie Wydziałowi krajowemu bezpośredni wpływ na rozdanie budowy, przeprowadzenie budowy, zagięgnięcie pożyczki pierwszeństwa, sprawy finansowe i wogóle zarząd kolei, względnie Towarzystwa kolejowego, jak również ułożenia taryf przewozowych, a to na cały czas trwania koncesyi.

5. Rozdział dochodów przyszłego Towarzystwa kolejowego ustanowiony będzie za zatwierdzeniem Wydziału krajowego; w szczególności z dochodów kolei mają być uiszczane wydatki w następującym porządku:

a) koszta ruchu i administracyi Towarzystwa;

b) roczne raty pożyczki pierwszeństwa (jak uchwała I.);

c) zwrot dopłat krajowego funduszu kolejowego z tytułu gwarancyi dochodów;

d) umorzenie akcyj zakładowych;

e) dywidenda od nieumorzonych akcyi zakładowych.

Termin, od którego rozpocznie się umarzanie akcyi zakładowych, jak również plan umorzenia dla tych akcyi ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego i zatwierdzeniem c. k. Rządu.

6. Wydział krajowy przeprowadzi rokovania w sprawie warunków, pod którymi obejmie c. k. Zarząd kolei państwowych prowadzenie ruchu na kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa. Jeżeliby porozumienie w tym względzie między Wydziałem krajowym a c. k. Zarządem kolei państwowych nie przyszło do skutku, ustanowienie zarządu ruchu na tej kolei zależeć będzie od postanowienia Wydziału krajowego.

7. Statut przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa ułożony będzie za zgodą Wydziału krajowego tak, aby zapewnić dla kraju należyty wpływ w zarządzie Towarzystwa przez cały czas trwania koncesyi.

IV. O ileby według uznania Wydziału krajowego zachodziła potrzeba zamiast wpłaty na akcyę zakładową przyszłego Towarzystwa akcyjnego kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa, przyjąć gwarancję interesowanych ciał autonomicznych, oprocentowania i umorzenia pewnej części kapitału akcyjnego, Sejm upoważnia Wydział krajowy do objęcia w ich miejsce odpowiedniej liczby akcyi zakładowych, wpłacenia na nie w pełnej imiennej wartości i pokrycia tego wydatku z zasobów krajowego funduszu kolejowego lub z funduszków uzyskanych przez zaciągnięcie na ten cel pożyczki kolejowej. Dla zabezpieczenia funduszu krajowego od wszelkich strat z tego powodu zawrze poprzód Wydział krajowy stosowne umowy z gwarantującymi ciałami autonomicznymi.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do uzyskania koncesyi na budowę i eksploatacyę normalnotorowej kolei lokalnej ze Lwowa do Stojanowa.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie wniosków komisji *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisji *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski te komisji od I—V ustawy *en bloc*.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego względem poborów dozorców melioracyjnych i o petycyi konduktorów dróg krajowych o podwyższenie ich uposażenia.

Sprawozdawca p. Skalkowski uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm uchyla postanowienia §. 2. instrukcyi służbowej dla krajowych dozorców melioracyjnych w dotychczasowem brzmieniu i uchwała ten §. w następującej osnowie:

§. 2.

Do wykonania i bezpośredniego dozoru robót w §. 1. wyszczególnionych ustanawia się następujące kategorie służby melioracyjnej:

1. starszych konduktorów melioracyjnych;
2. konduktorów melioracyjnych I., II. i III. klasy;
3. dozorców melioracyjnych;
4. dozorców drenarskich.

Starsi konduktorzy, tudzież konduktorzy I. i II. klasy będą z reguły używani do prowadzenia konserwacyi robót publicznych, konduktorzy zaś III. klasy, dozorecy melioracyjni i drenarsey do wykonywania i nadzoru melioracyj publicznych i prywatnych.

Przyjęcie jest zależne od ukończenia kursu praktycznego przy biurze melioracyjnem i złożenia z dobrym skutkiem egzaminu głównego. O liczbie personelu służbowego postanawia Wydział krajowy.

Rangę konduktora otrzymać może dozorca, odznaczający się znajomością rzeczy i gorliwością w służbie, a obeznany z manipulacją kancelaryjną i prowadzeniem rachunków, po kilkuletniej praktyce.

Pobory służbowe wynoszą;

1. starszego konduktora melioracyjnego:

a) płaca 1.800 K.

b) dodatek na mieszkanie 300 K.

c) trzy pięciolecia po 100 K.

2. konduktora melioracyjnego:

a) płaca w I klasie 1.600 K.

płaca w II. klasie 1.400 K.

płaca w III. klasie 1.200 K.

b) dodatek na mieszkanie w I. klasie 250 K.

dodatek na mieszkanie w II. klasie 200 K.

c) dwa pięciolecia w I, II. i III. klasie po sto K.

3. dozorey melioracyjnego płaca 1.080 K.

4. dozorey drenarskiego płaca 900 K.

Przydzieleni do konserwacyi publicznych robót melioracyjnych otrzymają ryczałt na objazdy od 200 do 600 koron rocznie.

W czasie zajęcia w polu otrzymują konduktorzy i dozorey zwrot kosztów podróży, mianowicie należytości trzeciej klasy za podróż koleją, a 30 groszy od jednego kilometra za podróż końmi, mieszkanie i utrzymanie, lub w miejsce tego następujące wynagrodzenie dzienne:

1. starszy konduktor melioracyjny . 4 K

2. konduktor melioracyjny:

I. klasy . . . . . 3½ K

II. klasy . . . . . 3 „

III. klasy . . . . . 2½ „

3. dozorca melioracyjny . . . . . 2 „

4. „ drenarski . . . . . 1½ „

Konduktorzy przydzieleni stale do prowadzenia konwersacyi publicznych robót melioracyjnych mają prawo do zaliczania kosztów podróży i dyet tylko za czas poruczonej przez Wydział krajowy czynności poza przydzielonym stale perymetrem melioracyjnym.

Uczniowie krajowego kursu praktycznego dozorców melioracyjnych lub drenarskich otrzymują za czas zajęcia przy robotach w polu oprócz dyet w kwocie 1 K i zwrotu kosztów podróży placę miesięczną w kwocie 30 K (1 K dziennie).

Pobory konduktorów melioracyjnych zajętych przy konserwacyi (płacę dodatek na mieszkanie i ryczałt na objazdy) pokrywają fundusze konserwacyjne publicznych przedsiębiorstw melioracyjnych, płace zaś, wynagrodzenia dzienne (dyety) i kosztu podróży konduktorów, dozorców i uczniów za czas ich zajęcia przy robotach w polu odnośne fundusze budowy, względnie właściciele gruntów podejmujących roboty melioracyjne.

Konduktorzy i dozorey przydzieleni do wykonywania melioracyi prywatnych pobierają placę za czas, w którym nie są zajęci w polu, z funduszu krajowego (dotacyi na utrzymanie dozorców).

W razie powołania do służby wojskowej nie otrzymują dozorey żadnego wynagrodzenia z funduszu krajowego.

Wypłata poborów dozorców za czas ćwiczeń wojskowych i wojny zależną będzie od każdorazowej decyzji Wydziału krajowego.

2. Na pokrycie podwyższonych poborów konduktorów i dozorców melioracyjnych,

tudzież dozorców drenarskich, o ile te pobyry obciążają fundusz krajowy, uchwała Sejm jako kredyt dodatkowy do poz. 5. Rubr. II. kwotę 5.000 K.

3. Konduktorzy dróg krajowych otrzymują tytułem zwrotu kosztów podróży za każdy kilometr jazdy końmi 30 hal. zamiast dotychczasowej kwoty 20 hal.

4. Petycję konduktorów drogowych do Ls. 164/1907 przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosków.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie wniosków powyższych *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie tych wniosków *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji od 1—4 *en bloc*.

JE. Marszałek krajowy obejmuje napowrót przewodnictwo.

Następny punkt t. j.:

Sprawozdanie komisji wodnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie regulacji Rudawy z dopływami. Marszałek z powodu nieobecności sprawozdawcy usuwa z porządku dziennego.

Następuje zatem:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie przeobrażeń i robót inwestycyjnych w głównym gmachu krajowego szpitala powszechnego we Lwowie, budowy pawilonu dla chorych zakaźnych, tudzież o postępie czynności w sprawie budowy nowych klinik przy szpitalu lwowskim.

Sprawozdawca p. Mars uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski komisji:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie niniejsze do wiadomości.

2. Sejm zatwierdza przedłożony program, przyczem jednak poleca Wydziałowi krajowemu, by zbadał petycję Wydziału lekarskiego Uniwersytetu lwowskiego w sprawie pomieszczenia oddziału obserwacyjnego dla umysłowo chorych i Sejmowi zdał sprawę na najbliższej sesji sejmowej.

3. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zbudowania nowego pawilonu dla chorych zakaźnych obejmującego 60 łóżek.

4. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia w Banku krajowym pożyczki amortyzacyjnej w sumie 520.000 kor. na pokrycie kosztów przeobrażeń w szpitalu lwowskim i budowy nowego pawilonu dla chorych zakaźnych. Pożyczka ta ma być stopniowo w miarę potrzeby realizowaną — a odpowiednie kwoty na oprocentowanie i amortyzację wstawiane do budżetu szpitala lwowskiego.

5. Sejm zatwierdza wstawiony na ten cel w Rubr. XVIII p. 102. preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na r. 1907 kredyt w kwocie 5.000 koron.

6. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia na pokrycie ceny kupna pożyczki w Banku krajowym w imiennej wysokości 245.000 K. spłacalnej w 44 latach.

7. Sejm zatwierdza wstawiony do preliminarza budżetu szpitala lwowskiego na rok 1907 Rubr. XVIII. poz. 103 kredyt w kwocie 12.250 K. na pokrycie I. i II. raty półrocznej tej pożyczki w kapitale i odsetkach i upoważnia Wydział krajowy do wstawiania corocznie do budżetu powyższego szpitala potrzebnego kredytu na raty amortyzacyjne aż do zupełnego umorzenia zaciągniętej pożyczki.

Tym sposobem załatwiona jest oraz pet. I. s. 1319.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną.

Przemawia p. Michalski i stawia następującą dodatkową rezolucję:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby z gminą m. Lwowa traktowano o odstąpienie gruntu pod ewentualną budowę pawilonu dla chorych zakaźnych.

Izba rezolucję tę p. Michalskiego popiera.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Po zamknięciu rozprawy przemawia p. sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie wniosków komisji od 1—7 *en bloc*.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków *en bloc*, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji 1—7 *en bloc*.

Marszałek odczytuje następnie rezolucję dodatkową p. Michalskiego, którą Izba bez rozprawy uchwała.

Marszałek wzywa sekretarza do odczytania wniosku nagłego.

Sekretarz p. ks. Mazikiewicz czyta:

#### Wniosek nagły

p. Kuryłowicza w sprawie uregulowania łożyska potoku górskiego koło Posady olchowskiej i Podgórze ad Sanok

Zważywszy, że potoki górskie płynące od strony Płowie i Strożów z jednej strony a rzeki San z drugiej strony, rok rocznie zalewają niżej położone grunta, domy i niszczą majątek ludzki a nawet grożą życiu mieszkańców w Posadzie olchowskiej i Podgórzu koło Sanoka;

zważywszy, że 17. maja 1906 potok płynący od Strożowa zalał całą Posadę olchowską, Podgórze, tor kolejowy i fabrykę wagonów i przez to szkodę na tysiące wyrządził;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby wniesioną do c. k. Namiestnictwa we Lwowie

a przedłożoną przez c. k. Starostwo w Sanoku z korzystną opinią dnia 5. marca 1907 do l. 17538/06 prośbę mieszkańców Posady olchowskiej i Podgórze koło Sanoka o uregulowanie łożyska potoków górskich przez te miejscowości płynących i sprowadzenie tego łożyska do Sanu poza fabrykę — jak najspieszniej korzystnie załatwić i zaraz z wiosną 1907 roboty ochronne przedsięwziął.

Wnioskodawca:

Kuryłowicz, w. r.

Oleśnicki, Wilezkiewicz, Mogilnicki, Huryk, Bojko, Staruch, Barabasz, Stapiński, J. Jaworski, Krempa, Pastor, F. Włodek, Ostapczuk, Mazikiewicz.

Przemawia p. Kuryłowicz nzasadniając nagłość swego wniosku, a pod względem formalnym wnosi na przekazanie tego wniosku komisji wodnej z poleceniem przedłożenia ustnego sprawozdania na jednym z najbliższych posiedzeń.

Izba bez rozprawy uznaje nagłość tego wniosku, a oddzielnie i bez rozprawy uchwała wniosek formalny na przekazanie tego wniosku nagłego komisji wodnej z poleceniem zdania sprawy ustnie na jednym z najbliższych posiedzeń.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Urbański czyta:

#### Wniosek.

Według ustawy krajowej z dnia 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. ust. i rozp. kraj. dozwolone jest wcielenie realności nietabularnych, lub części takich realności, do kompleksu dóbr tabularnych, jeżeli równocześnie lub przedtem wydzielono z tabularnego majątku przestrzeń, której wartość podatkowa równa się wartości gruntu wcielić się mającego, albo też, jeżeli różnica wartości jest nieznaczną.

Przed załatwieniem takiej sprawy sąd właściwy zażądać ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

Celem tej sprawy jest ułatwienie komasacyi w drodze zamiany gruntów rustykalnych za dominikalne, bez naruszenia siły podatkowej gminy.

Ponieważ postępowanie przy załatwianiu takich spraw doznaje często zwłoki, skutkiem czego zastosowanie tej ustawy nie jest tak rozpowszechnione, jak to w interesie popierania komasacyi i arondacyi byłoby pożądanem, przeto podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wziął pod rozwagę potrzebę wydania rozporządzenia wykonawczego do ustawy z 2. stycznia 1894 Nr. 16. Dz. pr. kraj., w porozumieniu z Wydziałem krajowym, celem przyspieszenia postępowania przy wcielaniu parcel rustykalnych do kompleksu tabularnego, z równoczesnem lub poprzedzającym wydzieleniem z tegoż kompleksu gruntów równej wartości.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:  
Skalkowski, w. r.

Bał, Miecz. Urbański, Laskowski, Wł. Czaykowski, Garapich, Męciński, Białoskórski, Niezabitowski, Sznell, A. Theodorowicz, Stadnicki, Pilat, Jan Urbański, Rozwadowski, Starzyński.

W n i o s e k.

Postępowanie przy parcelacyi, unormowane ustawą państwową z 6. lutego 1869 Nr. 18. Dz. pr. p., wymaga albo wyraźnego zezwolenia osób, mających na majątności parcelowanej prawa rzeczowe, albo też wezwania interesentów do oświadczenia się.

W myśl § 1. tej ustawy wydzielenie nastąpić może bez przyzwolenia wierzycieli hipotecznych, jeżeli ich prawa do stanu biernego nowo utworzonej realności przeniesione zostają; jest jednak wyraźnie przepisane zawiadomienie wszystkich interesentów o takim wydzieleniu.

Whrew tym przepisom rozpowszechniła się w kraju naszym w ostatnich latach

praktyka sądowa niezawiadamiania wierzycieli o dokonanych parcelacyach.

Ponieważ taka praktyka jest oczywiście nielegalna, a przynosi uszczerbek prawom wierzycieli hipotecznych,

podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby zarządził co należy celem ścisłego przestrzegania przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18. Dz. pr. p. o zawiadamianiu wierzycieli hipotecznych o wszelkich wydzieleniach parcel, należących do majątności hipotecznie obciążonych.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:  
Skalkowski, w. r.

Stadnicki, Wł. Czaykowski, Laskowski, Miecz. Urbański, Jan Urbański, Garapich, Białoskórski, Schnell, A. Teodorowicz, Niezabitowski, Męciński, Pilat, Bał, Rozwadowski, Starzyński.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić dołączony tu pod /. projekt ustawy krajowej o toku instancyi administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o krajowym Trybunale administracyjnym.

We Lwowie, dnia 9. marca 1907.

Wnioskodawca:  
Tarnawski, w. r.

Rayski, Kolischer, Sala, Jabłoński, Maryewski, Głabiński, Kleski, Michałowski, Wurst, Loewenstein, Buynowski, Merunowicz, Maiss, Huza, Gryziecki, Michalski, Żardecki, Schätzel.

P r o j e k t

ustawy krajowej o toku instancyi administracyjnych w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i o krajowym Trybunale administracyjnym.

## I. O toku instancyi administracyjnych.

### §. 1.

We wszystkich sprawach, w których ustawy krajowe Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem przekazują pewne czynności władzom politycznym i pozwalają wnosić rekurs przeciw orzeczeniom niższych władz administracyjnych do władz wyższych, będzie c. k. Namiestnictwo od chwili wejścia w życie niniejszej ustawy instancją ostatnią, od której decyzji niema rekursu do właściwego c. k. Ministerstwa.

### §. 2.

Tak samo będzie c. k. Namiestnictwo ostatnią instancją w tych wszystkich sprawach, które wprawdzie obecnie jeszcze unormowane są ustawami państwowymi, jednakże na mocy §. 11 ustawy zasadniczej o reprezentacji państwa z 21. marca 1867 Dz. u. p. Nr. 141, oraz §. 18 statutu krajowego Królestwa Galicyi należą do kompetencji ustawodawstwa krajowego.

## II. O krajowym trybunale administracyjnym.

Ustanowienie, siedziba i zakres działania krajowego trybunału administracyjnego.

### §. 3.

Natomiast ustanawia się dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem c. k. krajowy Trybunał administracyjny z siedzibą we Lwowie. Trybunał ten ma orzekać we wszystkich wypadkach, w których ktoś czuje się naruszonym w swych prawach przez niezgodne z ustawą ostateczne rozstrzygnięcie lub zarządzenie władzy administracyjnej.

### §. 4.

Władzami administracyjnymi, przeciw których rozstrzygnięciom lub zarządzeniom można wnosić zażalenie do krajowego Try-

bunału administracyjnego, są zarówno c. k. władze polityczne powiatowe i c. k. Namiestnictwo, jako też organa administracji autonomicznej krajowej, powiatowej i gminnej.

### §. 5.

Z zakresu kompetencji krajowego Trybunału administracyjnego są wyłączone:

a) Wszystkie sprawy, które na mocy §. 3 ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/875 są wyłączone z zakresu kompetencji c. k. Trybunału administracyjnego;

b) Wszystkie sprawy, w których na mocy ustaw państwowych, nie mogących być zmienionymi przez ustawy krajowe, dopuszczalnym jest do rozstrzygnięcia lub zarządzenia c. k. Namiestnictwa, rekurs do właściwego c. k. Ministerstwa.

### §. 6.

Krajowy Trybunał administracyjny ma z urzędu strzedz swojej kompetencji.

O podniesionym zarzucie niekompetencji rozstrzyga sam Trybunał z zastrzeżeniem zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Ogólne zasady sądownictwa sprawowanego przez krajowy Trybunał administracyjny.

### §. 7.

Krajowy Trybunał administracyjny ma postępować tylko na żądanie stron.

Zażalenie w krajowym Trybunale administracyjnym może być wniesione dopiero po zupełnem przeprowadzeniu sprawy na drodze administracyjnej.

Jeżeli zaniedbano toku instancyi administracyjnych, zażalenie do krajowego trybunału administracyjnego jest niedopuszczalne.

### §. 8.

Krajowy trybunał administracyjny ma orzekać zazwyczaj na podstawie takiego

faktycznego stanu rzeczy, jaki przyjęła ostatnia instancja administracyjna.

Jeżeli jednak Trybunał uważa, że faktyczny stan rzeczy ustalony został niezgodnie z aktami, lub że on potrzebuje uzupełnienia w istotnych punktach, albo też że nie zważano na dochowanie istotnych form postępowania administracyjnego, natenczas ma on zwrócić akta władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia tych braków i ponownego przedłożenia aktów Trybunałowi. Może także znieść w takim wypadku rozstrzygnięcie lub zarządzenie będące przedmiotem zażalenia z powodu wadliwego postępowania i zwrócić sprawę władzy administracyjnej z wezwaniem do usunięcia braków i wydania nowego rozstrzygnięcia lub zarządzenia.

#### §. 9.

Jeżeli krajowy trybunał administracyjny uzna zażalenie za uzasadnione, ma on zmienić zacepione rozstrzygnięcie lub zarządzenie i orzec o samej sprawie z podaniem powodów.

W takim orzeczeniu, rozstrzygającym samą sprawę, mogą być również zawarte polecenia lub zakazy do stron lub właściwej władzy administracyjnej, mające na celu wykonanie tego orzeczenia.

#### §. 10.

Przeciw orzeczeniom krajowego Trybunału administracyjnego po myśli §§. 6, 8 lub 9 niniejszej ustawy wydanym, może zarówno strona jak i władza, której rozstrzygnięcie lub zarządzenie zniesiono lub zmienione, wnieść w terminie oznaczonym w §§. 14 i 15 ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876, zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

W imieniu władzy państwowej powołana jest do wniesienia tego zażalenia c. k. Prokuratora skarbu.

Jeżeli skutek tego zażalenia c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu

zniesie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego po myśli §. 6 ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 z powodu wadliwości postępowania zasądzi już u władz administracyjnych, w takim razie uważa się tem samem za zniesione także to rozstrzygnięcie lub zarządzenie władzy administracyjnej, które było przedmiotem wyroku krajowego Trybunału administracyjnego, i zwraca się sprawę władzy administracyjnej, która ma usunąć braki, a następnie wydać nowe rozstrzygnięcie lub zarządzenie.

Jeżeli natomiast c. k. Trybunał administracyjny w Wiedniu zniesie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego z powodu wadliwości, która miała miejsce w samem postępowaniu przed krajowym Trybunałem administracyjnym, albo z powodu sprzeczności z ustawą po myśli §. 7. ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/76, w takim razie sprawa zostaje zwróconą krajowemu Trybunałowi administracyjnemu, który ma usunąć ewentualne wady postępowania i wydać swe rozstrzygnięcie.

W tem nowem rozstrzygnięciu krajowy Trybunał administracyjny jest związany tem zapatrywaniem prawnem, z którego wychodził c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu w swoim orzeczeniu.

#### §. 11.

Jeżeli przeciw orzeczeniu krajowego Trybunału administracyjnego, wydanemu w sprawie samej po myśli §. 9 niniejszej ustawy, ani władza, ani strona nie wnieśli zażalenia do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu, albo też, jeżeli to zażalenie zostanie przez c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu oddalone, jako niezasadnione, w takim razie orzeczenie krajowego Trybunału administracyjnego staje się wykonalne tak, jak rozstrzygnięcia lub zarządzenia władz administracyjnych i obowiązuje właściwą władzę administracyjną tak, jakby było wydane przez jej przełożoną władzę.

§. 12.

Pod względem prawa badania ważności ustaw i rozporządzeń stoi krajowy trybunał administracyjny na równi ze zwykłymi sądami.

Skład krajowego Trybunału administracyjnego i przepisy o służbie przy nim

§. 13.

Krajowy trybunał administracyjny składa się z prezydenta, wiceprezydenta i z potrzebnej ilości radców. Służba przy trybunale administracyjnym jest stałym płatnym urzędem, niepołączalnym z piastowaniem innego publicznego urzędu.

Prezydent i wiceprezydent, oraz radcy krajowego trybunału administracyjnego stoją pod względem pborów na równi z takimi urzędnikami wyższych sądów krajowych.

Prezydenta i połowę radców krajowego Trybunału administracyjnego mianuje cesarz na propozycję namiestnika, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta, lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego Trybunału administracyjnego.

Wiceprezydenta i drugą połowę radców krajowego Trybunału administracyjnego wybiera sejm krajowy na podstawie terna, ułożonego przez Wydział krajowy, który ma w tej mierze zasięgnąć opinii prezydenta, lub gdyby tegoż posada była opróżnioną, wiceprezydenta krajowego Trybunału administracyjnego.

Członkowie mianowani przez cesarza są urzędnikami państwowymi, członkowie wybierani przez Sejm urzędnikami krajowymi.

Przynajmniej połowa członków mianowanych i przynajmniej połowa członków wybieranych musi mieć kwalifikację na urząd sędziowski.

§. 14.

Członkowie krajowego Trybunału administracyjnego mają być w ogólności traktowani wedle przepisów istniejących dla urzędników sędziowskich.

W szczególności mają do nich zastosowanie postanowienia artykułu 6 państw. ust. zas. o władzy sędziowskiej i wydanej dla przeprowadzenia tego artykułu ustawy z 25. maja 1868 Dz. u. p. Nr. 46.

Funkeye przekazane w tej ostatniej ustawie sądowi dyscyplinarnemu, sprawuje odnośnie do członków Trybunału administracyjnego on sam.

Inne postanowienia pod względem zastosowania tej ustawy do członków krajowego Trybunału administracyjnego jakoteż bliższe przepisy co do służbowego stanowiska tychże członków, będą wydane w drodze wspólnego rozporządzenia przez namiestnika i Wydział krajowy.

§. 15.

Krajowy Trybunał administracyjny rozprawia i rozstrzyga zazwyczaj w senatach złożonych z czterech radców i przewodniczącego. Przynajmniej dwaj członkowie senatu muszą być powołani z grona radców mianowanych przez cesarza, a przynajmniej dwaj z grona radców wybieranych przez Sejm.

Zarządzenia przygotowawcze i rozstrzygnięcia incydentalne mogą być uchwalane także w senatach, złożonych z dwóch radców i przewodniczącego. Jeden członek takiego senatu musi być powołany z grona radców mianowanych, drugi z grona radców wybieranych; trzeciego członka można powołać z jednej lub drugiej kategorii.

Przynajmniej połowa radców, wezwanych do poszczególnych senatów, musi być wzięta z grona członków Trybunału, mających kwalifikację do urzędu sędziowskiego.

Postępowanie przed krajowym Trybunałem administracyjnym; termin do wniesienia zażalenia.

#### §. 16.

Zażalenia mają być wniesione do krajowego Trybunału administracyjnego w ciągu czterech tygodni (28 dni) od doręczenia rozstrzygnięcia lub zarządzenia, wydanego w ostatniej instancji (§. 7). W zażaleniu należy wymienić dzień doręczenia.

#### §. 17.

Do oznaczonego w poprzednim paragrafie terminu nie wlicza się dni biegu pocztowego.

Jeżeli ostatni dzień terminu przypada na niedzielę lub święto, wtedy termin upływa dopiero z najbliższym dniem powszednim.

Przedłużenie terminu nie jest z reguły (§. 23) dozwolone.

#### §. 18.

Przywrócenie do pierwotnego stanu przeciw minionemu terminowi oznaczonemu w §. 16 jest niedopuszczalne.

Prośby o takie przywrócenie mają być odrzucane z urzędu.

Skutek prawny wniesionego zażalenia.

#### §. 19.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego nie ma z mocy samego prawa skutku odraczającego, wykonalności zacepionego orzeczenia lub zarządzenia. Stronie wnoszącej zażalenie, wolno jednak upraszać władzę administracyjną o takie odroczenie, a władza ma się na nie zgodzić, jeśli natychmiastowe wykonanie nie jest nakazane względami publicznymi, a dla strony wynikłaby z tego wykonania niepowetowana szkoda.

Treść i instruowanie zażalenia.

#### §. 20.

Zażalenie do krajowego Trybunału administracyjnego ma wskazać dokładnie

to rozstrzygnięcie lub zarządzenie, przeciw któremu jest wymierzone, tudzież poszczególne punkta, będące przedmiotem zażalenia.

Do zażalenia należy dołączyć wszystkie środki dowodowe, na których strona je opiera, w oryginale lub odpisie.

Zażalenie musi być zaopatrzone podpisem adwokata.

Strony współpозwane.

#### §. 21.

Żalącej się stronie wolno w tem pierwszym podaniu pozwać natychmiast, obok władzy administracyjnej, także te osoby, na których niekorzyść wyszłoby zniesienie lub zmiana administracyjnego rozstrzygnięcia lub zarządzenia, zacepionego przez żalącą się stronę.

Odpisy zażalenia wraz z załącznikami.

#### §. 22.

Do zażalenia należy dołączyć w każdym razie jego odpis, tudzież odpisy wszystkich załączników.

Jeśli znajdują się i współpозwane strony (§. 21), na żalący się przedłożyć oprócz tego tyle odpisów swego podania i jego załączników, aby każdej z tych stron mógł być doręczony jeden egzemplarz.

Odrzucenie a limine.

#### §. 23.

Zażalenia, które się przedstawiają jako nie nadające się do rozprawy z powodu oczywistej niekompetencji krajowego Trybunału administracyjnego, z powodu zaniebdania ustawowego terminu lub z powodu braku formalnych ustawowych wymogów (§§. 16, 20, 22) mają być z reguły odrzucone bez dalszego postępowania; toż samo odnosi się do zażeń, przeciw którym powstaje zarzut sprawy sądzonej, lub bra-

ku legitymacyi do wniesienia zażalenia, o ile także te braki są oczywiste.

W razie braku formalnych wymogów ustawowych (§§. 20. i 22) może jednakowoż krajowy Trybunał administracyjny zwrócić zażalenie dla uchylenia braków, z wyznaczeniem krótkiego nieprzedłużalnego terminu.

O takim odrzuceniu lub zwróceniu zażalenia postanawia krajowy Trybunał administracyjny na posiedzeniu niejawnem. O uchwale odrzucającej mają być zawiadomione władze administracyjne, przeciw których rozstrzygnięciu lub zarządzeniu zażalenie jest wymierzone.

Przeciw zwróceniu zażalenia dla usunięcia formalnych braków niema żadnego środka prawnego.

Przeciw odrzuceniu zażalenia a limine może strona żaląca się wnieść w terminie, określonym w §§. 14 i 15 ustawy państwowej z dnia 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 zażalenie do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Jeżeli skutek takiego zażalenia c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu zniesie uchwałę krajowego Trybunału administracyjnego, odrzucającą zażalenie a limine, jako przeciwną ustawie po myśli §. 7 ust. państw. z 22 października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876, lub też po myśli §. 6 tejże ustawy z powodu naruszenia przez krajowy Trybunał administracyjny istotnych form postępowania administracyjnego, w takim razie sprawa zwrócona zostaje krajowemu Trybunałowi administracyjnemu, który winien w takim razie przeprowadzić w przedmiocie tego zażalenia postępowanie po myśli dalszych przepisów niniejszej ustawy i jest w dalszem urzędowaniu związany poglądem prawnym, wypowiedzianym w orzeczeniu c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu.

Jeżeli natomiast c. k. Trybunał administracyjny we Wiedniu zniesie taką uchwałę krajowego Trybunału administra-

cyjnego po myśli §. 6. ustawy z 22. października 1875 Dz. u. p. Nr. 36/876 z powodu zaszłego już u władz administracyjnych wadliwego postępowania, skutkiem którego akta administracyjne nie pozwalają ocenić, czy zachodził oczywisty powód odrzucenia a limine, w takim wypadku znajduje zastosowanie przepis §. 10 alinea 3 niniejszej ustawy.

#### §. 24.

Jeśli zażalenie opiera się tylko na wadliwości postępowania administracyjnego, c. k. Trybunał administracyjny uznaje je za uienzasadnione, w takim razie winien bez dalszego postępowania odrzucić zażalenie w formie uchwały, zaopatrzonej powodami.

W tej uchwale należy żalącemu się lub jego zastępcy oznajmić, że służy mu prawo przejrzenia aktów administracyjnych i sporządzenia z nich odpisów.

Przeciw takiej uchwale może żalący się wnieść w 30-dniowym nieprzedłużalnym czasokresie pisemny sprzeciw i żądać publicznej ustnej rozprawy. Do takiego żądania należy się przychylić.

#### Postępowanie przedwstępne.

#### §. 25.

W sprawach nieskomplikowanych, a mianowicie w sprawach, w których przedmiot sporu nie jest stan faktyczny, przedstawiony w zażaleniu, lecz wyłącznie tylko kwestya prawna, winien krajowy Trybunał administracyjny bez wdrażania pisemnego postępowania przedwstępnego rozpisać publiczną ustną rozprawę.

W innych wypadkach winien krajowy Trybunał administracyjny podać do wiadomości pozwanej władzy, tudzież innym współpozwanym stronom, zapomocą dołączonych przez żalącego się odpisów wraz z załącznikami i ma je wzywać do wniesienia odpowiedzi na zażalenie w czasokresie, który nie może wynosić mniej jak 14 ani więcej jak 30 dni.

Co do obliczenia tego czasokresu obowiązują te same zasady, jak co do terminu wniesienia zażalenia (§§. 17, 18).

Odpowiedź na zażalenie należy wnieść w dwóch egzemplarzach i dołączyć do niej także odpis ewentualnych załączników.

Jeden egzemplarz odpowiedzi wraz z odpisem załączników ma być udzielony wnoszącemu zażalenie.

#### §. 26.

Jeżeli krajowy Trybunał administracyjny uważa to za potrzebne do należytego przygotowania ustnej rozprawy, może zarządzić wniesienie repliki i dupliki.

Odpowiedź, replika i duplika zaopatrzone być mają w podpis adwokata.

Terminy do wniesienia tych pism oznaczają się w każdym wypadku według uznania krajowego Trybunału, nie mogą one jednak wynosić więcej niż 30 dni (§§. 17, 18).

#### §. 27.

Zaniechanie wniesienia jednego z wyżej wspomnianych pism (§§. 24, 26) nie stoi na przeszkodzie dalszemu prowadzeniu sprawy.

#### §. 28.

Dla przygotowania rozprawy może krajowy Trybunał administracyjny zarządzić przesłuchanie interesowanych stron i władz w szczególności także przedłożenia aktów przeprowadzonego administracyjnego postępowania.

Przesłuchanie władz ma nastąpić w drodze korespondencji.

#### §. 29.

Nawet jeżeli zażalenie nie jest zwrócone wyraźnie przeciw innym stronom (§. 21), winien krajowy Trybunał administracyjny baczyć na to, aby w postępowaniu, które ma przed nim być przeprowadzone, wysłuchane były wszystkie osoby, mające

interes w przedmiocie rozstrzygnięcia; by im dana była sposobność ochrony ich praw.

Ustna rozprawa.

#### §. 30.

Po zamknięciu pisemnego postępowania przedwstępnego ma prezydent krajowego Trybunału administracyjnego, o ile nie chodzi o orzeczenie po myśli §. 8 zarządzić publiczną i ustną rozprawę w sprawie spornej i zawiadamiać do niej interesowane władze i strony.

W wezwaniu należy zaznaczyć, że interesowanym i ich zastępcom wolno przejechać zarekwirowane przez c. k. krajowy Trybunał administracyjny akta (§. 28) i sporządzać z nich odpisy. Poszczególne części aktów mogą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Pozwana władza ma przy przesyłaniu aktów krajowemu Trybunałowi administracyjnemu oznajmić, czy i które części aktów muszą być w interesie publicznym od przeglądu wyłączone.

Krajowy Trybunał administracyjny może według swego uznania zaniechać rozpisywania publicznej ustnej rozprawy i orzec bez niej na podstawie aktów, jeżeli żaląca się strona zrzeknie się publicznej ustnej rozprawy, a ani pozwana władza, ani współpozwana lub po myśli §. 29 z urzędu wezwana strona, zapytana o to wyrażnie przez Trybunał przy sposobności wezwania jej do wniesienia odpowiedzi na zażalenie lub też przy sposobności zawiadomienia jej o później wniesionem przez żalącego się zrzeczeniu się ustnej rozprawy -- nie oświadczy wyrażnie, że takiej rozprawy żąda.

Krajowy Trybunał administracyjny może także z urzędu lub na wniosek pozwanej władzy lub strony zawiadamiać żalącego się do wyraźnego oświadczenia się czy zrzeka się rozprawy ustnej.

Raz oświadczone zrzeczenie się jest nieodwołalne.

§. 31.

Jawność rozprawy ustnej może być wykluczoną uchwałą Trybunału ze względów obyczajności lub publicznego porządku.

W takim razie ma każdy interesowany prawo żądać, aby dozwolono wstępu trzem osobom jego zaufania.

§. 32.

Zastępców władzy administracyjnej państwowej wyznacza c. k. Namiestnictwo zastępców władzy autonomicznej ta władza autonomiczna, przeciw której rozstrzygnięciu lub zarządzeniu zwraca się zażalenie.

§. 33.

Stronie interesowanej wolno bronić się na rozprawie osobiście lub dać się zastąpić przez adwokata.

Władze wykonywują swe prawo osobistej obrony swych interesów przez urzędników ze swego grona, korporacje i gminy przez pełnomocników lub przez urzędników mających kwalifikację do politycznej służby conceptowej.

Ani strony, ani władze nie są obowiązane jawić się na rozprawie lub wysyłać zastępców.

§. 34.

Ustna rozprawa rozpoczyna się wykładem referenta z grona Trybunału.

Przewodniczący kieruje rozprawą i sprawuje policyę obrad. Ma on i z urzędu starać się o całkowite zbadanie sprawy.

Członkowie senatu mają prawo stawiania pytań.

§. 35.

O zarzutach przeciw postępowaniu, tudzież o wnioskach stawianych podczas postępowania, rozstrzyga Trybunał w drodze uchwały

§. 36.

Niejawienie się stron interesowanych, lub ich zastępców nie przeszkadza przeprowadzeniu rozprawy i rozstrzygnięcia.

§. 37.

Na przełożenie ustnej rozprawy na inny termin można zezwolić w razie, gdy nieprzezwyciężona przeszkoda nie dopuszcza dalszego prowadzenia rozprawy.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 38.

Gdy sprawa została dostatecznie rozstrzygniętą, zamyka się rozprawę i przystępuje się do wydania orzeczenia.

Narada i głosowanie nie są jawne.

§. 39.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego zapadają bezwzględną większością głosów.

Przewodniczący oddaje swój głos na końcu.

§. 40.

Orzeczenie ma być ogłoszone ustnie wraz z istotnymi powodami orzeczenia na tem samem posiedzeniu krajowego Trybunału administracyjnego, a jeśliby to nie było wykonalne, to z całkowitymi powodami rozstrzygnięcia na innem posiedzeniu, o którym należy natychmiast uwiadomić strony interesowane.

Ogłoszenie orzeczenia musi nastąpić nawet, gdy strony interesowane się oddały lub nie jawiły się na wyznaczonem dla ogłoszenia posiedzeniu.

§. 41.

Orzeczenia krajowego Trybunału administracyjnego mają być wygotowywane w imieniu cesarza.

Wygotowane orzeczenia muszą zawierać nazwiska wszystkich członków krajowego Trybunału administracyjnego, którzy brali udział w ich wydaniu i muszą być podpisane przez przewodniczącego i sekretarza.

Wystawione orzeczenia wraz z powodami rozstrzygnięcia należy doręczyć stronom interesowanym jak najprędzej.

#### §. 42.

Jeżeli zażalenie zostaje zupełnie odrzucone, to można nałożyć w orzeczeniu na żalącego się obowiązek całkowitego lub częściowego zwrotu kosztów postępowania przeprowadzonego przed krajowym Trybunałem administracyjnym

Ściągnięcie przyznanych kosztów następuje na drodze egzekucyi politycznej lub sądowej.

Jeżeli zażalenie zostaje w całości lub części uwzględnione, można nałożyć na władzę, która zaczępione rozstrzygnięcie lub zarządzenie wydała, obowiązek zwrócenia stronie w całości lub w części kosztów postępowania przed krajowym Trybunałem administracyjnym, a ewentualnie także kosztów postępowania administracyjnego, poniesionych przez żalącą się stronę. Jeśli zaczępione rozstrzygnięcie lub zarządzenie wydane było przez władzę państwową, kosztą te pokryje skarb państwa; jeśli było wydane przez władzę autonomiczną, pokryje je — stosownie do tego, która władza autonomiczna je wydała — kraj, powiat lub gmina pod rygorem egzekucyi sądowej.

#### §. 43.

Krajowy trybunał administracyjny uprawniony jest do nałożenia na strony, jakoteż wedle okoliczności i na ich zastępców spierających się wbrew jasnemu brzmieniu ustawy lub dopuszczających się jakiegoś oczywiście swawolnego wnoszenia zażaleń, kar pieniężnych od 10 do 2000 kor. Kary pieniężne płyną do funduszu nbogich miej-

sea zwyczajnego zamieszkania żalącej się strony.

#### §. 44.

Z rozprawy należy sporządzić protokół. Musi on zawierać nazwiska obecnych członków krajowego trybunału administracyjnego, stron interesowanych i ich zastępców, dalej zastępców władzy administracyjnej, i stwierdzać wydarzenia z posiedzenia, mające istotne znaczenie.

Z niejawnej obrady i głosowania należy sporządzić osobny protokół.

Każdy protokół musi być podpisany przez przewodniczącego i sekretarza.

#### Moc prawna orzeczeń.

#### §. 45.

Przeciw orzeczeniom krajowego trybunału administracyjnego niema miejsca przywrócenie do pierwotnego stanu; mogą być tylko zaczępione zażaleniem do c. k. Trybunału administracyjnego we Wiedniu (§. 10).

#### Zaniechanie postępowania.

#### §. 46.

Jeżeli w jakimkolwiek okresie postępowania przed krajowym trybunałem administracyjnym pozwana władza złoży dowód, że żalący się został po wniesieniu zażalenia zaspokojony, należy zaniechać postępowania w drodze uchwały trybunału po wysłuchaniu wnoszącego zażalenie. Postępowanie raz zaniechane nie może być znowu wznowione.

#### Wewnętrzne urządzenie i regulamin krajowego trybunału administracyjnego.

#### §. 47.

Bliższe postanowienia, dotyczące wewnętrznego urządzenia krajowego Trybunału administracyjnego tudzież personалу, który ma być przy nim ustanowiony, wydane bę-

dą w drodze wspólnego rozporządzenia Namiestnika i Wydziału krajowego.

Krajowy Trybunał administracyjny układa sam swój regulamin i przedkłada go za pośrednictwem Namiestnika cesarzowi do zatwierdzenia.

Rozpoczęcie działalności krajowego Trybunału administracyjnego.

§. 48.

Krajowy Trybunał Administracyjny rozpoczyna działalność w trzy miesiące po ogłoszeniu niniejszej ustawy w Dzienniku ustaw krajowych.

Postanowienia przejściowe i wykonawcze.

§. 49.

Krajowy Trybunał administracyjny jest kompetentny także w sprawach policyjnych, o ile one zostały lub zostaną unormowane ustawami krajowymi, wchodzącymi w zakres kultury krajowej.

§. 50.

Rozstrzygnięcia i zarządzenia, które stały się prawomocnymi przed wejściem niniejszej ustawy w życie, nie mogą być przedmiotem zażalenia w krajowym Trybunale administracyjnym (§. 23).

§. 51.

Przeprowadzenie tej ustawy poleca się całemu Ministerstwu, oraz Namiestnikowi i Marszałkowi krajowemu Królestwa Galicyi.

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy zmieniającej postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr.

U s t a w a

z dnia . . . . . zmieniająca postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie

szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Postanowienia art. IV., V., VI. i VII. ustawy o Radzie szkolnej krajowej z dnia 15. lutego 1905 Nr. 39. Dz. u. kr. opiewać mają, jak następuje:

art. IV.

Rada szkolna krajowa składa się:

1. z przewodniczącego, którym jest Namiestnik kraju, albo Wiceprezydent Rady szkolnej krajowej, albo, gdy ten funkcji swojej pełnić nie może, zastępca wyznaczony przez Namiestnika;

2. z referentów spraw szkolnych administracyjnych i ekonomicznych;

3. z inspektorów szkolnych krajowych;

4. z trzech delegatów Wydziału krajowego, z których jeden musi być Rusinem, a którzy posiadać mają bierne prawo wyboru do Sejmu krajowego;

5. z trzech duchownych religii katolickiej, a mianowicie jednego obrządku łacińskiego, drugiego obrządku greckiego, trzeciego obrządku ormiańskiego, z jednego duchownego wyznania ewangelickiego i jednego reprezentanta wyznania izraelskiego;

6. z ośmiu zawodowych znawców szkolnictwa, z których trzech ma być powołanych z grona nauczycieli szkół wyższych, jeden z grona nauczycieli szkół gimnazjalnych, jeden z grona nauczycieli szkół realnych, jeden ze szkół ludowych, jeden z seminarjów nauczycielskich, jeden ze szkół handlowych lub szkół przemysłowych;

7. czterech delegatów miast, z których dwóch wybiera Rada miasta Lwowa, dwóch Rada miasta Krakowa.

Delegaci ci posiadać mają bierne prawo wyboru do Rady gminnej.

Przed objęciem czynności mają członkowie Rady szkolnej krajowej złożyć w ręce jej przewodniczącego ślubowanie w imię przysięgi na wierność i posłuszeństwo cesarzowi, na zachowanie ustaw zasadniczych i wszystkich innych ustaw, na sumienne spełnianie obowiązków i na zachowanie tajemnicy urzędowej obrad.

#### art. V.

Członków Rady szkolnej krajowej, wymienionych w artykule IV. pod l. 5., mianuje Cesarz, na wniosek Ministra Wyznań i Oświecenia, oparty na propozycji namiestnika. W sprawie wniosku o nominację duchownych wyznania katolickiego i ewangelickiego namiestnik porozumie się z Ordynaryatami metropolitalnymi i z krajową władzą zwierzchniczą wyznania ewangelickiego.

Członków Rady szkolnej krajowej wymienionych w artykule czwartym pod liczbą 6 wybierają po jednym senaty uniwersytetów lwowskiego i krakowskiego, grono profesorów szkoły politechnicznej lwowskiej, delegaci grom profesorów szkół gimnazjalnych i szkół realnych, tudzież seminarjów nauczycielskich, szkół handlowych, wraz z przemysłowcami.

Znawcę zawodowego ze szkół ludowych wyznacza Wydział krajowy z grona nauczycieli ludowych w kraju.

Członkowie Rady wymienieni w artykule IV. pod l. 4, 5, 6, 7 urzędują przez lat trzy, poczem ponownie mogą być wybrani względnie mianowani.

Członkom wymienionym pod l. 4—7 przyzna Sejm odpowiednie wynagrodzenie z funduszków krajowych.

#### Art. VI.

Rada szkolna krajowa na posiedzeniach pełnych i na posiedzeniach sekcji załatwia kolegialnie sprawy, w których ma powziąć decyzję, albo zdanie swoje i wnioski przedłożyć Ministerstwu Wyznań i Oświecenia.

Sekcje, które w zakresie swego działania samoistnie stanowią, jest trzy: pierwsza dla spraw szkół ludowych i seminarjów nauczycielskich, druga dla spraw szkół średnich, trzecia dla spraw szkół handlowych i przemysłowych. Rozdział czynności pomiędzy posiedzenia pełne sekcyjne określa regulamin wewnętrzny Rady szkolnej krajowej, zachowując przytem zasadę, że sprawy ogólne i natury zastrzeżone być mają pełnej Radzie, ale i te przygotowane przez obrady i wnioski właściwych sekcji.

Wszelkie nominacje nauczycieli tudzież wnioski w sprawie nominacji muszą być uchwalone na posiedzeniach pełnych.

#### art. VII.

Na posiedzeniach pełnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady wymienieni w artykule IV. pod l. 4—7, zaś z członków wymienionych pod l. 2 i 3 tylko ośmiu, a to prócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i inspektora szkolnego krajowego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi służbą w tej samej randze.

Na posiedzeniach sekcyjnych mają głos stanowczy wszyscy członkowie Rady, wymienieni pod l. 4—7 art. IV., wchodzący w skład danej sekcji, z członków zaś wymienionych pod l. 2 i 3 tylko czterech, a to oprócz członka, który o przedmiocie obrad referuje i inspektora szkolnego krajowego, do którego zakresu agend przedmiot obrad bezpośrednio należy, z reszty obecnych starsi służbą w tej samej randze.

Tak na posiedzeniach pełnych jak sekcyjnych nie może być ilość głosujących członków Rady szkolnej krajowej z pośród wymienionych w art. IV. l. 1—3 wyższą, niż członków z pośród wymienionych w art. VI. i VII.

W skład każdej sekcji wchodzi referenci spraw szkolnych administracyjnych i ekonomicznych i inspektorowie szkolni krajowi, za-

łatwiający sprawy należące do danej sekcji, z innych zaś członków ci, których Rada szkolna krajowa do danej sekcji przeznaczyła. Delegaci Wydziału krajowego wejść mogą po jednym, znawcy szkolnictwa po dwóch do każdej sekcji. Każdy członek Rady może głosować tylko w jednej sekcji. Wyjątek pod tym względem zachodzi tylko co do referentów administracyjnych i inspektorów szkolnych krajowych, o ile oni załatwiają sprawy dwóch sekcji. Jeżeli jednak przedmiotem obrad sekcji jest sprawa dotycząca nauki religii, ćwiczeń religijnych lub nauczycieli religii, to reprezentant wyznania i obrządku, do którego dana sprawa się odnosi, chociażby nie był członkiem sekcji, ma prawo do uczestniczenia w posiedzeniach i głosowania nad sprawą.

Rada szkolna krajowa może powołać do poszczególnych spraw znawców zawodowych, którzy obecni będą na posiedzeniu, z głosem doradczym; na posiedzeniu sekcji III. będzie ich zaś w liczbie trzech, również z głosem doradczym, powoływać stale.

## Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi wyznań i oświecenia i Ministrowi spraw wewnętrznych.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Wnioskodawca:  
Głabiński, w. r.

Gryziecki, Rayski, Maryewski, Tarnawski, Merunowicz, Michalski, Buynowski, Michałowski, Sala, Sebätzel, Loewenstein, Maiss, Lipiński, Bednarski, Jabłoński, Żardecki, Tomaszewski, Sala, Wiśniewski.

## Wniosek

ks. Wilczkiewicza i tow. w sprawie subwencyonowania ze strony kraju sadowniczego ogrodu włościanina Antoniego Mermela z Maniowa w powiecie Dąbrowa.

Z uwagi, że zakładanie szkół sadowniczych powiatowych najszybciej rozwiązałyby

pomyślnie sprawę podniesienia sadownictwa w naszym kraju;

z uwagi, że w powiecie dąbrowskim takiej szkoły sadowniczej powiatowej niema, a ogród szkoły ogrodn. w Tarnowie nie może w całości uskutecznić zamówienia drzewek owocowych ze strony ludności trzech okolicznych powiatów;

z uwagi, że włościanin Antoni Mermel założył w powiecie dąbrowskim ogród sadowniczy przy pomocy Wydziału powiatowego w Dąbrowie, hoduje piękne drzewa i już kilka tysięcy rocznie tych drzewek wystawia na sprzedaż;

wreszcie z uwagi, że tenże Antoni Mermel nie ma funduszków, aby o własnych siłach mógł ogród swój na wysokości zadania postawić;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Krajowy instruktor sadownictwa zwróci przy sposobności ogród sadowniczy Antoniego Mermela w Maniowie

i 2. jeżeli inspekcja wypadnie pomyślnie, udzieli kraj Antoniemu Mermelowi rocznej subwencji na prowadzenie ogrodu dla dobra ludności w kwocie do pięciuset koron.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Wnioskodawca:  
Wilczkiewicz, w. r.

Trzecieski, Buynowski, Cielecki, Potoczek, Rudrof, Baworowski, Bednarski, Szponder, Michalski, Krempa, Bojko, F. Włodek, Michalowski, Białoskórki, Rozwadowski.

Sekretarz p. Lubomirski czyta:

## Interpelacya

posła ks. Szpondra i towarzyszy do JWP. e. k. Komisarza rządowego w sprawie urządzenia kamieniołomu w gm. Dobranowice, p. Wieliczka i w sprawie zasypania rumowiskiem parcel leśnych tuż obok kamieniołomu położonych.

Dnia 18. maja 1906 r. do gminy Dobranowice p. Wieliczka przybyła komisya złożona z c. k. nadinspektora w Bochni i z sekretarza c. k. Namiestnictwa w Wieliczce i odebrała parcelę leśną na której znajduje się kamień pierwszorzędnej jakości zdalny tak na gościńce jak i betony. Parcelę tę mimo protestu właściciela oddała komisya przedsiębiorcy Aronowi Jakobesowi do eksploatacyi dla dostarczania kamienia na gościńce Bochnia-Myślenice. Gorliwy przedsiębiorca zabrał się bezwzględnie do poruczonego mu „dzieła”. Urządził kamieniołom do połowy pagórka, a powstające rumowisko odwozi na bok zasypując w ten sposób 24 morgowy las poniżej położony. O tej „postępowej” gospodarce ujawniającej się w niszczeniu lasu p. Julian Staszewicz właściciel dóbr Wybranowice i wspomnianych parcel, doniósł c. k. Starostwu w Bochni. Nie otrzymawszy na swoje doniesienie żadnej odpowiedzi z c. k. Starostwa w Bochni zwrócił się p. Staszewicz w tej sprawie do Prezydium c. k. Namiestnictwa lecz również bez skutku! Wobec tego co najmniej zadziwiającego faktu mimo woli nasuwa się pytanie, na jakiej podstawie c. k. Komisya wbrew woli właściciela przywłaszczyła sobie rozporządzanie cudzą własnością? Na jakiej podstawie c. k. komisya skonfiskowała 24 morgową parcelę leśną właścicielowi? Jak się da usprawiedliwić wobec obowiązującej ustawy o ochronie lasów ta niszcząca gospodarka kultury leśnej z wiedzą c. k. Władzy mającej stać na straży ustawy?

Podpisani zatem ośmielają się zapytać JWPana Komisarza c. k. Rządu, czy Mu wiadomym fakt wyżej opisany?

Czy skłonny jest poczynić kroki wzięcia w opiekę prawną właściciela niszczonej parceli leśnej i zabezpieczyć mu odpowiednie wynagrodzenie za zrzuczone już szkody.

Interpelant:

Szponder, w. r.

Wilczkiewicz, Skolyszewski, Kramarczyk, Bojko, Pastor, Wesoliński, Potoczek, Krem-

pa, F. Włodek, Szwed, Stojałowski, Oleśnicki, Huryk, Staruch, Ostapeczuk.

### I n t e r p e l a c y a

posła Jakóba Bojki i tow. do Wydziału krajowego w sprawie przyznania gminie Brodom pobierania opłat od napojów.

W r. 1903 uchwaliła Rada gminna w Brodach pow. Wadowice pobór od napojów alkoholicznych a to z tego powodu, że na terytorium gminy znajduje się sześć wyszynków i że Brody są obciążone corocznym niedoborem przy zamknięciu rachunków, ponieważ nawiedzają je ciągle kłeski elementarne.

Prócz tego przystąpiono do budowy szkoły o czterech salach kosztem 22.122 kor. i rozłożona jest także konkurencja na budowę plebanii nowej w parafii Zebrzydowiecach.

Wskutek tych wydatków wniosła powyż wymieniona gmina prośbę do Wydziału krajowego o przyznanie jej poboru od trunków lecz sprawa dotychczas nie została załatwiona.

Wobec tego zapytują podpisani, czy Wydział krajowy rozpatrzy tę sprawę i przychyli się do gminy Brodów, która w tych poborach widzi jedyny sposób zaradzenia niedoborowi budżetu gminnego.

Lwów, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:

Bojko, w. r.

F. Włodek, Krempa, Effinowicz, Szwed, Oleśnicki, Mogilnicki, Huryk, Barabasz, Bohaczewski, Stapiński, Kramarczyk, Potoczek, Kuryłowicz, Staruch, Korol.

### I n t e r p e l a c y a

posła Krempe do c. k. Rządu w sprawie znęcania się inspektora Juzwy nad podwładnymi nauczycielami.

Bolesław Koźmiński, mając ośm lat nienagannej służby kolejowej przeniesiony został w tym samym charakterze do Zale-

szezyk. Jednak od samego początku pełnienia tamże obowiązków służbowych, okazywały się ciągle braki pieniężne w kasie, tak, że w przeciągu ośm miesięcy był zmuszony dołożyć z własnej kieszeni 916 K. Na podstawie doniesienia naczelnika stacyi o brakach pieniężnych wydano go ze służby. Rozprawą jednak która odbyła się 22. i 23. lutego br. w sądzie tarnopolskim wykazała że kasę tę okradał stale od roku 1901—1906 niejaki Pindus i w tym czasie wydano z powodu braków pieniężnych w kasie 4 urzędników, a 25 otrzymało kary dyscyplinarne.

Tak więc i Koźmiński niesłusznie stracił miejsce i po raz pierwszy otrzymał niezаслужoną karę.

Mając maturę seminaryjalną prosił Koźmiński inspektora Juzwę o posadę nauczycielską. Ten kazał mu wyjechać z żoną do Tłustego, gdzie oboje mieli objąć posady. Lecz po przybyciu na miejsce otrzymali nakaz od inspektora, by Koźmiński objął posadę w Lisowcach, a jego żona w Zaleszczykach dokąd musiała oczywiście powrócić.

Koźmiński pełnił swe obowiązki należycie. Do szkoły przychodził zawsze na czas pieszko ze Zaleszczyk, gdzie mieszkał przy żonie. Nie mając jednak ciepłego ubrania przeziębził się i nabawił się choroby, skutkiem czego zmuszony był pozostać w domu. Na ten czas przybył inspektor Juzwa do Lisowiec, a nie zastawszy Koźmińskiego w szkole, wyrzucił go z posady. Nie pomogły prośby ojca, który nie mógł wyżywić małych dzieci, nie pomogło nawet przedłożone świadectwo lekarskie, gdyż inspektor stanowczo wyrzekł, że jak długo żyje, tak długo Koźmiński nie dostanie posady ani w jego okręgu, ani nawet w obcym.

Wobec tego wniósł Koźmiński podanie o posadę do Wieliczki i prosił Juzwę, by mu przynajmniej nie szkodził, lecz inspektor i tego odmówił. Rzeczywiście po 4

dniałach zwrócono mu podanie nie uwzględnione.

Koźmiński wniósł zażalenie do Rady szkolnej krajowej, prosząc o protokolarne przesłuchanie. Juzwa otrzymawszy zawiadomienie, przyszedł do domu Koźmińskiego i zaoferował mu posadę pod warunkiem, że ten cofnie swą skargę.

Koźmiński, nie chcąc mu szkodzić, przystał na to. Juzwa dał mu wtedy posadę w w Berestku, a żonę przeniósł do Hnikowiec oddalonych o 4 km. od Berestkowa. Na dzień 19. września 1906 kazał mu przyjść po dekret. Kiedy się Koźmiński zgłosił, oświadczył Juzwa, że otrzyma dekret tylko wtedy, gdy podpisze deklarację, w której zezna, że Skulski namawiał go do wysłania skargi do Rady szkolnej.

Ponieważ Koźmiński nie mógł złożyć deklaracji, któraby obciążała niewinnego człowieka niesłusznie, więc został skazany na nędzę jak największą.

Dnia 19. września 1906 na posiedzeniu Rady szkolnej okręgowej przyznano jednomyślnie nadanie posady Koźmińskiemu w Berestku. Przeciw tej uchwale wniósł votum seperatum osobisty przyjaciel Juzwy Dr. Mandybur, a Rada szkolna krajowa uznała je za uzasadnione, wobec czego Koźmiński musiał posadę opuścić!

Nadto przeniesiono jego żonę z Hnikowiec do Zborowa. Tak więc kobieta, która wcale nie jest wmieszana w sprawę z Juzwą, mającą kwalifikację egzamin robót ręcznych i śpiewn, zniewolona jest dzielić nieszczęsną los niewinnego męża i bywa przenoszona z miejsca na miejsce.

Zlecenie zaś, nakazujące jej objąć z dniem 1. marca br. posadę w Zborowie, dochodzi szczytu niełudzkości, jest najwyższą samowolą inspektora Juzwy, pragnącego jedynie tylko wykazać swą władzę wobec podległych mu.

Przedstawiwszy jak najbardziej znęcające się nad podwładnymi nauczycieskie-

mi siłami postępowanie inspektora Juzwy zapytują podpisani Rząd, czy zechce zbadać dokładnie sprawę niewinnego nauczyciela Koźmińskiego z inspektorem Juzwą, czy przywróci pokrzywdzonemu nauczycielowi stracone miejsce i czy zapobiegnie i pociągnie inspektora Juzwę do odpowiedzialności?

Lwów, dnia 8. marca 1907.

Interpelant:  
Krempa, w. r.

Stapiński, Korol, Oleśnicki, Potoczek, F. Włodek, Bojko, Kramarczyk, Huryk, Mazikiewicz, Mogilnicki, Kuryłowicz, Staruch, Barabasz, Ostapczuk.

### I n t e r p e l a c y a

posła Krempy i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć popełnionych przez wójta w Sądziadowicach pow. Sambor.

W roku 1905 skończyła się w Sądziadowicach kadencja Zwierzchności gminnej. Za wielkiem staraniem ludzi tej wsi wypełnił wójt Malejka listę wyborczą, a wyłożywszy ją w kancelaryi, pozwolił przeglądać ją tylko w środę i sobotę po południu. Na dzień 17. kwietnia 1905 ogłosił wybory, widząc jednak, że niema nadziei, by został ponownie wójtem, ogłasza w sam dzień wyborów, że wybory odroczone, gdyż komisarz doznał jakiejś przeszkody. Wyborcy zaś niczego nie przeczuwając przyszli pod kancelaryę gminną i przeczekawszy daremnie kilka godzin, odeszli z niczem do domów. Równocześnie jednak wysłano do c. k. Starostwa czterech ludzi z zapytaniem, co spowodowało odroczenie, Starostwo zaś wyjaśniło, że o wyborach wcale nie było powiadomione i komisarz żadnej nie miał przeszkody.

Pod naciskiem gospodarzy wójt ogłosił powtórnie wybory na 10. maja 1905. Policyantowi dał ogłoszenie to i polecił mu, ażeby ogłoszenie to wystawił o jeden dzień później, czyli że wedle ustawy wybory miały być ogłoszone nie na 8 dni tylko na

7 dni przed terminem. Równocześnie powiedział mu, żeby w razie wygranej nikomu o tem nie wspominał, jeśliby zaś Malejka przy wyborach upadł, wtedy będzie miał powód do protestu przeciw rzekomej nieważności. I rzeczywiście Malejka otrzymawszy podczas wyborów mniejszość, przesłał protest a Namiestnictwo wybory unieważniło. Wysłana deputacya do Namiestnictwa przedstawiła sprawę, mimo to wybory wbrew ustawie ogłoszone unieważniono a deputacyi dano jedynie radę, by wójta zaskarżono do Sądu za nadużycia.

Drugie wybory odbyły się 21. października 1905, przy których podmówił wójt Malejka członek komisji, którym był jego rodzony brat, by w czasie skrutynium wyszedł ze sali i więcej nie wracał. Ponieważ wybory wypadły dla wójta Malejki nieomyślnie, miał znowu punkt oparcia do protestu i Namiestnictwo wybory powtórnie obaliło.

Trzecie wybory odbyły się 20. czerwca 1906, wójt ogłosił wybory pod innym numerem, a ponieważ po raz trzeci nie wybrano go wójtem, zaprotestował znowu i Namiestnictwo przychyliło się do powodów podanych przez Malejkę.

Czwarte wybory odbędą się zapewne w połowie marca 1907, gdyż lista wyborcza jest wystawiona od 12. lutego. Wójt stara się dalej złemu wynikowi zapobiedz, gdyż wieś jest nieprzychylnie dla niego usposobiona. Ponieważ sam nie może dalej pełniać nadużycia, bojąc się odpowiedzialności a to, poleca przeprowadzenie wyborów swemu zastępcy. Dnia 11. lutego br. doniesiono c. k. Starostwu, że lista wykończona i wyłożona do przeglądania. Równocześnie wybrano komisję reklamacyjną. Wyborcy widząc, że ogłoszenia są mylnie wystawione z podpisem zastępcy wójta i bez pieczęci gminnej, donieśli o tem Starostwu, mianowicie, że lista nie jest ukończona, gdyż nie dopisano numerów domu i że komisja reklamacyjna jest nieprawnie wybrana, gdyż w tej sprawie nie było posie-

dzenia Rady gminnej. Starostwo zażądało od gminy protokołu z ostatniego posiedzenia Rady. Wtedy Malejka zwołuje na 13. Intego posiedzenie, wysłał policyanta, by poumieszczał na ogłoszeniach pieczęć, a sekretarz poprawił listę. Jest to dowodem, że Malejka miał znowu zamiar postąpić nielegalnie.

Mimo uzupełniających poprawek lista wystawiona jest nieważną, gdyż umieszczono na niej wiele nazwisk osób już nie żyjących, tak, że suma nazwisk wypisanych wynosi przeszło 700, zatem według ustawy miałyby się wybrać 30 radnych. Po przeprowadzeniu wyborów, które napewno wypadną dla Malejki niekorzystnie, będzie miał znowu powody do protestu i unieważnienia.

Kiedy rozpoczęła się ta walka wyborcza, schodzili się gospodarze po domach i naradzali się w jakiby sposób można wybory przeprowadzić legalnie, a nie według zachcianek wójta. Malejka dowiedziawszy się o tem, zorganizował bandę z młodzieży miejscowej, członków straży pożarnej i ta banda miała na skinienie wójta bić tych gospodarzy, którzy nie chcieli oddać mu swe głosy. Dowództwo nad tą szajką wójta miał niejaki Jan Kozarowicz, a jeśli kto nie chciał do niej należeć, odgrążał się, że go obijają przy łada sposobności. Kiedy w roku 1905 powrócił z wojska Józef Zimmerman, nakłaniał go do wstąpienia do jego bandy, przyszekając mu, że jeśli uda im się przeprowadzić wybór Malejki, będą mieli życie. Zimmerman zawahał się na tę propozycję, wtedy upewniał go Kozarowicz, żeby się nie bał, gdyż robi to z inicjatywy wójta, który daje mu wskazówki, by zaczynali zawsze bić najsilniejszych i to gdziekolwiek go spotkają, a potem słabszych.

Dnia 1. października szli synowie tych gospodarzy, którzy nie chcieli głosować na Malejkę, na wesele. Po drodze wstąpili do Kółka rolniczego po tytoń. Kozarowicz na czele 20 ludzi otoczył sklep i korzystając z ciemnego wieczoru, pobili silnie żerdziami Piotra Pietruszkę, Pawła Pietruszkę, Augusta Susłowicza, Pawła Szepepułę. Do

piero gdy gospodarz Smereka interweniował i zagroził, że wyszle posłańca po żandarmeryę, napastnicy rozeszli się.

Dnia 3. października 1905 wracający ludzie z targu z Felsztyna omawiali pobicie niewinnych ludzi przez bandę Malejki, a ten stojąc obok i usłyszawszy to posłał znowu po swych opryszków, by obili tych, którzy o niedawno zaszłych wypadkach rozprawiali. Świadkowie: Józef Turczyn i Kazimierz Turczyn. Zagrożeni widząc na co się zanosi, uszli i wstąpili po drodze do szynku Steinhausera. Banda z Kozarowiczem i policyantem złożona z 18 ludzi, udała się pod ten szynk. Policyant wszedł do wnętrza szynku, wszystkich tam obecnych powypędzał a światła kazał pogasić. Wychodzącego z szynku Marcina Olszewskiego zaraz w sieniach uderzono silnie dwa razy w głowę tak, że ten zemdał. Kilku wybiegło ze światłem za sprawcami, lecz przytrzymano tylko jednego Jana Synówkę, syna Ignacego, który przyznał się, z kim brał udział w napadzie, reszta rozpierchła się.

W tem zamieszaniu wywołanem przez wspomnianą bandę, otrzymał także Kozarowicz tak silną ranę w głowę, że na drugi dzień umarł. Kto jednak był sprawcą rany, stwierdzić obecni nie mogli, gdyż było bardzo ciemno podczas całej awantury. Mimo to na świadectwo przyjaćiół Malejki aresztowano trzech ludzi, Jana Czerwenkę, St. Żuka i Jakóba Fafułę, tych właśnie, którzy pod wodzą Kozarowicza najlepiej bili i po których Malejka najpierw posyłał. Sąd wytoczył śledztwo. Jakkolwiek świadkowie nie wskazali, kto zadał śmiertelną ranę Kozarowiczowi, mimo to skazano podejrzanych na karę więzienia 2½—10 miesięcy. Wytoczono także śledztwo i tym, którzy byli zupełnie niewinni, a Olszewski, prócz pobicia silnego, otrzymał karę 14 dni aresztu. Obrona obwinionych kosztowała ponad 800 koron.

Dowody mściwości Malejki są jeszcze inne. Mikołaja Olszewskiego, samouka sto-

larskiego, przedstawił władzom, że ten prowadzi warsztat stolarski, chociaż właściwie nie ma żadnych zamówień i robót żadnych nie wykonuje. Kiedy mu kazano płacić podatek zarobkowy, Olszewski prosił o przesłuchanie świadków, że władze są mylnie poinformowane. Władze nie uczyniły zadość prośbom Olszewskiego, a ten, chociaż nie na warsztacie nie robi, musi płacić podatki. Szewca również samouka' kalekę, który żyć nie ma z czego, oskarżył także i ten sam los go spotkał.

U Józefa Cieślickiego służyła dziewczyna, która po pewnym czasie zasłabła tak ciężko, że musiano ją oddać do szpitala. Chociaż Cieślicki jest bardzo biednym, mimo to musiał szpital sam płacić, urząd gminny pomódz mu nie chciał, gdyż nie dał głosu na Malejkę. Natomiast kiedy zachorowała córka gosp. Szczep. Szwuja, który posiada 14 morgów pola, Urząd gminny za staraniem Malejki opłacił szpital, ponieważ Szwuj jest stronnikiem wójta.

We Lwowie, dnia 8. marca 1907.

Interpelant:  
Krempa, w. r.

F. Włodek, Bojko, Stapiński, Oleśnicki, Hurryk, Potoczek, Korol, Staruch, Barabasz, Ostapczuk, Kramarczyk, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Mogilnicki.

### I n t e r p e l a c y a

posła Krempy i tow. do c. k. Rządu w sprawie nadużyć wójta gminy Cmolasu w powiecie kołbuszowskim.

Na jednym z posiedzeń rady gminnej w Cmolasie wybrali jej członkowie w r. 1906 kasyerem Józefa Mokrzyckiego, pokładając w nim zaufanie, gdyż znany jest w całej gminie jako człowiek nieczyny, a nadto ukończył kurs pisarzy gminnych, istniejący przy Wydziale krajowym.

Przeciw temu wyborowi występują wrogo wójt i jego pisarz Michał Kulik, gdyż nie chcą, by ktoś znający się na rachun-

kowości prowadził księgi kasowe i mimo uchwały Rady gminnej, istniejącej w odpowiedzi księdze, nie wezwano wybranego kasyera do sprawdzenia i dalszego prowadzenia ksiąg i czynności kasowych.

Jakkolwiek wójt tej gminy sam obwołał się kasyerem i zaznaczył, że sam odpowiadać będzie za kasę gminną, mimo to rada gminna traci do jego osoby zaufanie z następujących powodów.

1) Na jednym z posiedzeń rady gminnej w roku 1905 wybrano taksatorem szkód polowych Filipa Mokrzyckiego, wbrew jednak tej uchwale zaprzysiężonym taksatorem jest policyant gminny Józef Czerw.

2) Z powodu braku dobrego kasyera jest gmina Cmolas zdana na łaskę i nie-łaskę naczelnika jej, który swój samorząd posunął do tego stopnia, że każe pisarzowi podpisywać w księgach assesorów, jakkolwiek ci są przy tem nieobecni.

3) Rada gminna stanowczo nic nie wie o rachunkowym stanie gminy, o czem świadczy fakt, że przy licytacji siana z łąk gminnych czwartą część zabiera dla siebie naczelnik, a członkowie rady gminnej nie wiedzą, czy naczelnik za siano płaci.

4) Do urzędu podatkowego idzie naczelnik po pieniądze, sam je odbiera i wcale sprawy nie zdaje.

5) Szkontrnm kasowe nigdy nie bywa przeprowadzanem.

6) Bez uchwały rady gminnej płacił naczelnik zwózkę drzewa i robocizną ręczną po wysokich cenach i to blizkim swoim znajomym.

7) bez uchwały rady gminnej wyciął 4 sosny w młodym lasku, nienadającym się jeszcze do wyrębywania, nadto poobcinano gałęzie na drzewach innych.

8) Rada gminna wystawiła budynek, przeznaczony na pomieszczenie kancelaryi, lecz budynek ten stoi pustką, gdyż naczelnik uzyskał w dawniejszych latach od

sprzyjającej mu rady, że u niego wynajęto dom na kancelaryę gminną i teraz gmina płaci dzierżawę jego domu, opał, światło, a nadto asekurację wszystkich jego budynków, podczas gdy budynek gminny nie jest asekurowany.

Kiedy na jednym z posiedzeń rady gminnej pouczał Józef Mokrzycki radnych, że nie powinni wydzierżawiać budynek od wójta, mając swój własny, a głównie że nie powinni asekurować budynków naczelnika, lecz zaasekurować gminny, naczelnik oburzył się na to i to jest jednym z głównych powodów, dla których naczelnik nie chce, by Józef Mokrzycki sprawował urząd kasyera.

To przedstawivszy, zapytują podpisani, czy rząd zechce zaopiekować się tą sprawą, dać na nią odpowiedź i zarządzić jak najspieszniej, aby gmina uwolnioną być mogła od samowoli wójta.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:  
Krempa, w. r.

Stapiński, Bojko, Korol. Oleśnicki, Mogilnicki, Barabasz, Huryk, F. Włodek, Bohaczewski, Staruch, Ostapczuk, Kuryłowicz, Mazikiewicz, Effinowicz.

#### I n t e r p e l a c y a

posła Franciszka Krempy i tow. do c. k. Rządu w sprawie nieuiszczenia zarobnikom umówionej kwoty w powiecie Pilzno.

W r. 1901 zniszczyła powódź drogę zwaną pod Skurową koło Błaszkiej w powiecie pilzneńskim.

Zawiadomione o tem starostwo tarnowskie wysłało na miejsce wypadku inżyniera p. Kartela, który uznał drogę za niemożliwą do przejazdu.

By komunikacya nie została przerwana zgodził powyż wymieniony inżynier Jana Krajewskiego i Wojciecha Węgrzyna, którzy dostarczyli na naprawę tej drogi szntru po 1 kor. 20 hal. od metra.

Starostwo tarnowskie przyznało im wynagrodzenie swem pismem z dnia 15. lipca 1901 l. 25.597 z oznajmieniem, by upomnieli się o swe wynagrodzenie u odpowiedniego rewidenta.

Rewident przyjął ich żądanie do wiadomości, pismo powyższe z c. k. starostwa wciagnał do protokołu i miał odesłać je do c. k. Namiestnictwa; sprawa jednak dotychczas nie została załatwioną.

To przedstawivszy, proszą podpisani Rząd, by nakazał odpowiednim władzom wypłacić powyż wymienionym osobom kwotę, zaległą od lat pięciu.

We Lwowie, dnia 6. marca 1907.

Interpelant:  
Fr. Krempa, w. r.

F. Włodek, Bojko, Oleśnicki, Kuryłowicz, Staruch, Ostapczuk, Korol, Huryk, Mazikiewicz, Mogilnicki, Effinowicz, Barabasz, Bohaczewski, Stapiński.

#### I n t e r p e l a c y a

posła Krempy i towarzyszy do J. W. Pana Komisarza rządowego w sprawie nieślubnego Józefa Dudy z mieleckiego powiatu, któremu c. k. Starostwo w Ropczycach jego potrzeb metrykalnych od 5-ciu lat nie załatwia.

Józef Dudek nieślubny syn Maryi Dudkowej, obecnie zamężnej Buczkowej, zamieszkałej w Tuszynie powiatu mieleckiego, urodzony w Czarny powiatu ropczyckiego, a chrzczony w parafii Niwiska powiatu Kolbuszowa, obecnie przeszło 40 lat liczący, w Tuszynie zamieszkały — nie został zapisany do ksiąg metrykalnych po chrzcie i przez to nie ma metryki urodzenia.

Do asenterunku stawał za gminę Kamionka powiatu ropczyckiego i dotąd wcale nie wiedział, że metryki nie ma, dopiero gdy przed pięciu laty chciał się żenić — dowiedział się o tem... zrobił zaraz podanie immatrykulacyjne do c. k. Starostwa w Ropczycach, które do dziś dnia

podania jego nie załatwiło i o załatwienie go wcale się nie troszczy.

Tymczasem Dudyk, powziąwszy zamiar zenić się z Maryanną z Miodonów Kamińską, z którą ma córkę... chodzi już 3 lata bez spowiedzi, za co jest przez ks. Mleczkę proboszcza przez cały ten czas w najohydniejszy sposób sekowany, tak, że go z kancelaryi parafialnej wyrzuca — i sędownie oskarża (już był karany przez 3 dni) za to że z narzeczoną żyje — choć chce się z nią ożenić — lecz tego dla braku metryki uczynić nie może, bo c. k. Starostwo w Ropczycach jego prośby o immatrykulację przez 5 lat załatwić nie ma czasu.

Z tego powodu zapytują podpisani J. W. Pana Komisarza rządowego: kiedy narreszcie c. k. Starostwo załatwi prośbę Józefa Dudka zalegającą od 5 lat w ropczyckiem Starostwie celem umożliwienia mu wyjścia z przykrego położenia.

We Lwowie, dnia 7. marca 1907.

Interpelant:  
Franciszek Krempa, w. r.

Bojko, F. Włodek, Oleśnicki, Stapiński, Korol, J. Jaworski, Mazikiewicz, Huryk, Mogilnicki, Kramarczyk, Effinowicz, Kuryłowicz, Barabasz, Bohaczewski, Staruch, Ostapeczuk.

Sekretarz p. Mazikiewicz czyta:

#### W n i o s e k

w sprawie utworzenia posady gr. kat. katechety przy szkołach ludowych w Chyrowie.

Przy dwóch czteroklasowych szkołach w Chyrowie powiatu starsamborskiego do dziś jeszcze niema osobnego katechety. Nauki religii udziela miejscowy wikary, który w parafii ma bardzo wiele zajęcia, bo parafia obejmuje aż 5 osobnych gmin, przez co nauka nie może odbywać się prawidłowo i podług wymagań rzeczywistej potrzeby. Do utworzenia osobnej posady są wszystkie potrzebne dane.

Do obu czteroklasowych szkół w Chyrowie chodzi 250 dzieci obrządku gr. kat. Obie szkoły obejmują 8 klas a 10 oddziałów. Nauka religii więc według regulaminu szkolnego powinna obejmować 16 godzin tygodniowo, co z 2 godzinami egzorty czyni razem 20 godzin. Oprócz tego udzielający nauki religii w Chyrowie musi jeszcze udzielać jej w szkole jednoklasowej w Słochiniach Rada szkolna okręgowa w Starym Samborze na posiedzeniu swem w czerwcu 1906 r. sama uznała potrzebę osobnej posady gr. kat. katechety. Ponieważ jednak posada ta do dziś jeszcze nie została kreowaną, dlatego podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić kreowanie osobnej posady gr. kat. katechety przy dwóch czteroklasowych szkołach w Chyrowie.

We Lwowie, dnia 27. lutego 1907.

Wnioskodawca:  
J. Jaworski, w. r.

Kuryłowicz, Huryk, Glidziuk, Mogilnicki, Barabasz, Korol, Ochrymowicz, Staruch, Ostapeczuk, Oleśnicki, Mazikiewicz, Effinowicz, Pastor, Wilezkiewicz.

Interpelacya do c. k. Rządu.

Dnia 7. marca 1907 spotkał w Belzie tamtejszy komisarz rządowy c. k. konceptista Namiestnictwa Smoleń na ulicy Grzegorza Zińka słuchacza teologii, a ponieważ ten stał na trotoarze w miejscu, którego Smoleń chciał przechodzić, krzyknął do niego Smoleń słowem „marsz“!

Na uwagę Zińka, że urzędnik państwowy powinien grzeczniej z nim obchodzić się, zawołał Smoleń dwóch policyantów, kazał Zińka przyaresztować i odprowadzić do aresztu. Potem jednak zawołał go do kancelaryi gminnej, przytrzymał go tam jeszcze całą godzinę i aż potem wypuścił na wolność.

Podając ten fakt do wiadomości c. k. Rządu zapytują podpisani:

Czy gotów jest c. k. Rząd c. k. komisarza Smolenia z przyczyny tego rażącego nadużycia jego urzędowego stanowiska do przykładowej odpowiedzialności pociągnąć?

Interpelant:  
Oleśniki, w. r.

Kuryłowicz, Huryk, Bobaczewski, Ostapczuk, F. Włodek Effinowicz, Glidziuk, Mogilnicki, Stapiński, Mazikiewicz, J. Jaworski, Barabasz, Staruch, Korol.

### I n t e r p e ł a c y a

do Wydziału krajowego.

Powiat horodeński znajduje się w położeniu prawdziwie oplakanem. Od trzech lat faktycznym kierownikiem jego stał się sekretarz powiatowy, Czesław Niewiadomski, dymisyonowany c. k. starosta, który rządzi powiatem samowolnie dla wielkiej korzyści swojej a na wielką szkodę samego powiatu. Dopomaga mu w tem ta okoliczność, że marszałek powiatu mieszka daleko od Horodenki i nie może wglądać w jego sprawy, a do tego jeszcze przez szereg lat byli w Horodence poprzedni starostowie albo chorzy (ś. p. Wyczółkowski) lub skrajnie niedołężni (Strasser), tak, że Niewiadomski „iure caduco“ począł za ich rządów wleisnąć się w rządowanie polityczne, buszować po biurach starostwa, by na wszelki sposób odwrócić uwagę władzy politycznej od swoich sprawek i pokryć je pełną nietykalskością.

Gospodarstwo Niewiadomskiego powoduje wielkie zniszczenie powiatu i gmin. Jest on specjalistą w wynajdywaniu komisji i czynności, przynoszących dyety. Mając brata geometrę, Niewiadomski skłonił Wydział powiatowy, ażeby zniewolić gminę do pomiaru gminnych gruntów, t. zw. uzurpów, któreto pomiary oczywiście przeprowadza jego brat.

Ażeby skłonić gminę do tego, Niewiadomski używa podstępów i przewrotności. Gminie Potoczyska przedstawił, że ma wiele gruntów do odebrania od bar. Romaszkana, które trzeba pomierzyć, a koszta pomiaru

pokryje ten, kto nieprawnie te grunta posiada. Gmina uwierzyła i przystała na pomiar, za który brat Niewiadomskiego policzył 3330 kor., którą to sumę Wydział powiatowy pospiesznie wypłacił mu z swoich funduszków — a potem sam Niewiadomski począł wkładać raty tej sumy w budżet gminy.

Takim samym sposobem przydabiał Niewiadomski dla swego brata zarobek od gminy Horodnica w sumie 800 kor., od gminy Jasienów po 3.000 kor., razem około 11 000 kor. Jedna gmina Serafince oparła się i wniosła przeciw samowolnemu obciążaniu jej budżetu rekurs — zato jednak pomścił się Niewiadomski na naczelniku tej gminy i spowodował Wydział powiatowy do postawienia wniosku na jego suspenzę. Lecz temu sprzeciwił się nowy starosta i skończyło się na suspenzyi sekretarza gminnego.

Niewiadomski mści się takim sposobem na wszystkich wójtach i delegatach Rady powiatowej do Rad szkolnych miejscowych, którzy nie chcą być jego ślepym narzędziem, jak to miało miejsce w Głuszkowie, Horodnicy. „Pan mnie zdradzasz“, argumentuje zwykle wtedy p. Niewiadomski i w ślad za tem idzie suspenza.

Na prywatny dom Niewiadomskiego wyasygnował Wydział powiatowy z funduszków swoich poza budżetem kor. 4 000, z kasy oszczędności 5.000 kor. i nigdzie w budżecie powiatowym nie wykazuje się tego.

Żydowi Gruberowi w Horodnicy oddał wbrew woli gminy do eksploatacyi wszystkie kamieniołomy, chociaż chrześcijanie 1½ raza tyle dawali za ten kamień. Podobnie w Daleszowie.

Na drodze Horodenka-Czernelica wśród pola, w oddaleniu około 5 km. od wsi Daleszowa-Dąbki, gdzie w 5 km. promieniu niema ani jednej chaty na polu, zamierzył Mendel Preszel pobudować chatę a właściwie karcznię. Zwierzchność gminna sprzeciwiła się temu — lecz p. Niewiadomski udzielił przeciw woli gminnej Preszlowi kon-

sens na budowę, motywując to tem, że karczma buduje się na obszarze dworskim. Zwierzchność gminna zarekurowała przeciw temu i wykazała nieprawdziwość motywowania tego urzędowym wyciągiem tabularnym.

Wtedy p. Niewiadomski z innego motywu zignorował wolę gminy i znowu imieniem Wydziału powiatowego przyzwolił na budowę karczmy pośród pola.

Zwierzchność gminna w Daleszowie i przeciw temu wniosła rekurs do Wydziału krajowego. Wydział krajowy nakazał zbać oddalenie karczmy od chat ludzkich.

Teraz p. Niewiadomski zamknął, sprawę schował, a żyd chatę wykańcza. Mówią, że ta sprawa (bo tak opowiada sam p. Preszel) kosztowała go 200 kor. tytułem „komisyjnego“.

Wobec tych niezdrowych stosunków i skrajnie rabunkowej gospodarki Niewiadomskiego, zapytują podpisani Wydział krajowy:

1) Czy znane mu są te smutne stosunki w powiecie horodeńskim?

2) Co zamyśla zrobić dla ich sanacyi?

3) Czy nie uzna Wydział krajowy za konieczne, spowodować bezzwłoczne usunięcie Czesława Niewiadomskiego z posady sekretarza Rady powiatowej w Horodence?

Interpelant:  
Oleśnicki, w. r.

Korol, Mogiliński, Kuryłowicz, J. Jaworski, Staruch, Barabasz, Mazikiewicz, Ochrymowicz, Ostapczuk, Bohaczewski, Huryk, Bojko, Krempa, F. Włodek.

### I n t e r p e l a c y a

posła J. Jaworskiego i towarzyszy do c. k. Komisarza rządowego w sprawie nadużyc c. k. żandarmeryi w Sądowej Wiszni.

Dnia 13. lutego 1907 odbywało się poufne zebranie w Nikłowicach okręgu sądowego Sądowa Wisznia w chacie gospodarza Hryńka Hopiaka, który wraz z kandydatem na

posła ks. Stefanem Onyszkiewiczem, proboszczem w Chyszewicach, był na zaproszeniach podpisany.

Zaproszenia były rozesłane na dwa dni przed zebraniem. W czasie zebrania wszedł wachmistrz c. k. żandarmeryi w Sądowej Wiszni i zażądał, aby mu pokazano pozwolenie na zgromadzenie, gdy zaś ks. Onyszkiewicz oświadczył, że to zebranie za zaproszeniami, zażądał spisu zaproszonych. Na to znowu zażądał ks. Onyszkiewicz od niego, ażeby wykazał się legitymacją od c. k. Starostwa do kontrolowania poufnych zebrań, a gdy takiej legitymacyi nie mógł pokazać, to poprosił go, ażeby jako niemający zaproszenia opuścić lokal zebrania.

Wtedy wachmistrz zdjął karabin i powiedział do ks. Onyszkiewicza: „w imieniu prawa proszę za mną“, zaarrestował tegoż.

Gdy zaś ks. Onyszkiewicz zaświadczył, że wachmistrz c. k. żandarmeryi zebranie rozbił, puścił ks. Onyszkiewicza pod tym tylko warunkiem, że miejscowy paroch ks. Malarkiewicz zaręczył tożsamość osoby areztowanego i odszedł.

Po jakimś czasie wrócił z miejscowym wójtem, wysłał wójta do chaty, gdzie odbywały się zbory, ażeby oglądnął czy wszyscy mają zaproszenia i przekonał się, czy zapraszający znają zaproszonych. Przy drzwiach do chaty stał gospodarz z Nikłowie, Jantek Tkaczek i nie wpuszczał nikogo bez zaproszenia. Z żandarmem jednak weszło dwóch ludzi do sieni bez zaproszeń i nawet w chacie, gdzie odbywało się zgromadzenie nie byli. — Wójt znalazł na zgromadzeniu wszystko w porządku. Jemu pokazano spis zaproszonych i on skonstatował, że wszyscy zaproszeni mieli kartki i zapraszający zuali zaproszonych. Mimo tego wachmistrz żandarmeryi doniósł do c. k. sądu w Sądowej Wiszni, że zgromadzenie było nielegalne, opierając swoje doniesienie na tych dwóch, co byli w sieniach pod zamkniętymi drzwiami i teraz będą ludzi ciągać na terminy po sądach zupełnie niepotrzebnie.

Dnia 22. lutego 1907 roku było przedwyborecze zgromadzenie w Dmytrowicach. Na to zgromadzenie przyszli dwaj żandarmi z Sądowej Wiszni i wzywali ks. Onyszkiewicza przez Zwierzchność gminną do przesłuchania. Następnie wypytywali ostentacyjnie ludzi, co ks. Onyszkiewicz mówił, zapisywali ludzi, którzy byli na zgromadzeniu, wogóle robili wszystko, ażeby pokazać, że to zgromadzenie jakieś nielegalne i podejrzanе i przez to krępowali swobodę przedwyboreczego zgromadzenia, chociaż wybory do Rady państwa już były rozpisane i na kilka dni przed tem ogłoszone. Dlatego podpisani niniejszem zapytują:

Czy c. k. Rządowi znane są naprowadzone fakty, jak zamyśla zabezpieczyć swobodę zgromadzeń i czy pociągnie do odpowiedzialności żandarmów w Sądowej Wiszni, którzy zawinili?

Lwów, dnia 8. marca 1907.

Interpelant:  
J. Jaworski, w. r.

Kuryłowicz, Oleśnicki, Mogilnicki, Huryk, Bojko, Staruch, Barabasz, Ostapczuk, Mazi-kiewicz, Effinowicz, Stapiński, Krempa, F. Włodek. Korol.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń, interpelacye zaś odstąpi p. komisarzowi rządowemu, względnie Wydziałowi krajowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na dzień 9. marca 1907, godzinę 10 przed południem i odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Koniec posiedzenia godzina 2 minut 37 popołudniu.

Marszałek:

*Stanisław Badeni, w. r.*

Sekretarze:

*Mieczysław Urbański, w. r.*  
*Kazimierz Lubomirski, w. r.*

